46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 478 Կ. ՊՈԼԻՍ. 7/20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ՇԱՊԱՆ 7 ԹՐՇՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՑԵՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Սկի մահալէ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն արուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوحانس فرید
اداره خانهسی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրսուստանի համար	25 ֆր	13 ֆ.

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՌՆԵԼՈ՛Ի Է ՓԻԼՈՆԸ

Սրամիտ պատմութիւն մը, որուն հերոսը եղած է Էլմալը գիւղի քահանան, կրկին ստիպը տուաւ ինծի, Զուգին ըսածին պէս, քահանայութիւնը խծծելու, բոլորովին մերկապատանոց ընելով ինչ անպատուութիւն որ անկարելի չաները — ու ասիկա իրականի գժբաղդութիւն մըն է հաւատացէ՛ք — բացարձակ անտերութիւնով մը կը գործեն, պարզապէս ժողովուրդին միամիտ ու ազնիւ դասակարգը իրենց ձեռքին մէջ խաղալիք ընելով։

Աղջկան մը, հրեշտակի պէս անբիծ անարատ աղջկան մը բռնի ամուսնութեան ինդիրի մը մէջ վերտիչեալ քահանային տարբը, որուն նկարագրութիւնը ընելու գրիչս վրայ չերթար, ա՛լ բոլորովին պաղեցուց մէջս քահանայական կոչումին նկատմամբ ունեցած անսահման համակրանքս, և այնպէս կը կարծեմ թէ ինձ հետ չատերն ալ չպիտի ուզեն չատ անգամ անոնց, անարժան քահանաներու հետ սերտ յարաբերութեան մտնելու։

Հոգս. երբ անոնց մէջէն քիչ չատ նախանձախնդիրները անիծեն զիս ասարժաններու դիմակը վար առնելուս համար։ Շիտակը բացարձակապէս ասելիս կարելի ըսել է ժողովուրդը՝ թենդ ու խելառ մարդիկը՝ քահանայ ձեռնադրելը։ Հարիւրաւոր քահանաներու մէջէն դեղի համար քանի մը հաս տեղերնիս խօսել, ըսել չէ թէ մեր քահանայութիւնը այսօր իր կոչումին բացարձակ գիտակցութիւնը ունի։ Ասանք ամէնքն ալ, չատ քիչ բացառութիւնը, անարժէք անձեր են, թէ՛ դասարակութեան և թէ իրենց նուիրական պաշտօնին ըմբռնումին տեսակէտներով, որոնք չեմ գիտեր ինչպէս կրցեր են գլուխնին մէյմէկ խալիփա անցընել, ո՛րը իր չահագիտութիւնը, ո՛րը իր չահատակութիւնը առաջ տանելու, գործիք ընելով իրենց ձեռքին մէջ Քրիստոսի Խաչը և Աւետարանը։

Հաւատացէ՛ք, եթէ Աստուծոյ Որդին որ մը այցելութեան ելլէր իր պաշտօնեաներուն, ամէնէն առաջ քահանաները և վարդապետները պիտի ուլէր, հանէր իր տունէն ու ասիկա ամէնէն մեծ բարիքը եղած պիտի ըլլար քրիստոնեայ եկեղեցիին, ինչպէս նաև փրկուած պիտի ըլլար պատիւը կղերականութեան։

Անցածները ճիշդ աս սիւնակներուն մէջ քարոզիչ քահանաներու պակասը ցնցնելով, անոնց բացարձակ պէտքը մատնանշած էինք, առանց սակայն ինչպէս մտքէ անցընելու թէ քիչ չատ ուսում, դաստիարակութիւն տեսած տէրտէրները իրենց կոչումին հակառակ գործառնութիւններու մէջ ալ կրնան մտնել։ Աւելի աղէկ է ագէտ, միամիտ, բառին բովանդակ նշանակութեամբ անուս քահանաներ ունենալ, քան դաստիարակուած և սակայն տէրտէրութենէն դուրս զբաղումներու մէջ գտնուողներ։ Աս մարդիկը իրենց ժողովուրդին օգտակարապէս չի կրնալ ծառայելէն զատ, թուք ու մուր կը բան չատ մը կրօնականներու պատիւին. գէթ անոնց պատիւը փրկելու համար, դո՛ւրս վտարելու է ատանք, դուրս։

Ի՞նչքան դժբաղդութիւն է մանաւանդ գաւառի մը անկիւնը գտնուող գիւղի մը անմշակ բնակիչներուն՝ ուր նեռնալ մէկ հարիկ քահանայ մը անպիտան, գինեմոլ և վերջապէս հովառատ, որ մէկ կողմ ձգած եկեղեցին, դպրոցը, իր բարոյական պարտականութիւնները, և իր անձին օրինակով ցոյց տալիք բոլոր գեղեցիկ յատկութիւնները մարդ էակին, կ'երթայ կը միանայ կարգ մը սրիկաներու՝ մանկամարդ աղջիկ մը բռնի փախցնելու և ամուսնացնելու՝ աղջկան սրտին բոլորովին հակընդդէմ երիտասարդի մը հետ։

Շաբաթ գիշեր մըն է, փեսացու երիտասարդը բլաններ կը խորհի աղջիկը առեւանգելու իր տունէն ու բռնի պահել տալու տէրտէրին։ Քանի մը զգացում չունեցող երիտասարդներ տէրտէրին հետ կ'երթան աղջկան տունը, աղջկան ծնողքը ծեծով փետով կը բռնադատեն իրենց հոգեհատորը յանձնելու, ու ինչի հասած նկարագրութեանը համեմատ, հոն կը բռնեն աղջկան մազերէն և քաշելով քաշկռտելով վար իջեցնելէ վերջ, ամենայն խայտառակութեամբ տղուն տունը կը տանին և ժամը եօթն ու կէսին, տէրտէրը առօք փառօք կը պահէ ականջ գոցելով խեղճ աղջկան ողողորմ ճիչերուն և լաց ու կոծին։ Ծնողքին առջեւ գոցուած կ'ըլլան տղուն տանը դռները, ինչպէս որ թշուառները չեն կրնար որ և է օգնութիւն մը ընել, ի լուր իրենց սիրելի զաւկին աղաղակներուն, բայց եթէ լալ և հայհոյել տէրտէրին և միւսներուն։

Կը վերջանայ պակի արարողութիւնը, կը սկսին հարսնեկան ուրախութիւնները, և ամէնքն ալ պարտականութիւն մը կատարած ըլլալու գոհունակութիւնով, գաւաթներ կը պարպեն, մինչ անդին աղջկան աչքերէն արցունքի հեղեղներ կը թափին, և անոր ծնողքը ոչիարիս ամէնէն մեծ վիշտը, ամէնէն դառն արցունքը կ'ուլնեն։

Ցաղրդ իրիկունը, աղջիկը իր հարսանեկան քօղը թօթափած, յարմար առիթէ մը օգտուելով կը յաղղի փախիլ տղուն տունէն, բայց ճամբուն վրայ կրկին բռնուելով փեսին քովը կը տարուի ծեծով և քաշկռտելով։ Տէրտէրը կը տեսնէ բոլոր աս եղածներն ալ, ու խիղճը մեռցուցած, զգացումները չղթայած, օղիի գաւաթներ կը պարպէ գինետուներու մէջ։

Կ'ըսուի թէ տակից ի վեր քանի մը շաբաթներ անցած են, և հիմա երկի կիրակի իրարու հետ հաշտ կ'ապրին։ Այնարիս բոլոր փիլիսոփաները իրար ալ գան, չեն կրնար ըմբռնել աս տեսակ ամուսնութիւն մը։

Քահանան բարոյապէս աղջիկ մը մեռցուց, երիտասարդ մը ապրեցնելու համար, երբե՛ք չի կրնար արդարանալ անիկա, ինչ փասա որ բերէ ինքզինքը չքմեղացնելու։ Ա՛դ քահանային առնել պէտք է փիլոնը, ուրիշ ինչ պաշիժ որ արուի արդար չպիտի ըլլայ բնաւ, մանաւանդ որ փայլուն օրինակ մըն ալ եղած պիտի ըլլայ շատ մը ուրիշ քահանաներու։

Գիւղացիներուն յայտնութեանը համեմատ, կեղբ. Կրօն. Ժողովին յանձնել կ'ուզէին խնդիրը, բայց նկատելով որ Ժողովը շատ անգամներ նմանօրինակ պարագաներու մէջ յաւիտենական ներող ոգի մը ունեցած է քահանաներուն և վարդապետներուն հանդէպ, կը վարանէին ներկայացնելու։

Ցաարիարքարանը պէտք է որ ա՛ս մարդուն փիլոնը առնէ, ու փրկէ էլմալըի գիւղացիները անոր չահատակութիւններէն։ Ժողովուրդը ոչ պատարագ կը տեսնէ և ոչ կանոնաւոր ժամերգութիւն կը վայելէ։

Մե՛ղք է մարդոցը, խնդիրը նկատողութեան չառնել, և կամ հաշտ աչքով նայիլ ասանկ քահանայի մը, ամէնէն մեծ պատասխանատուութիւն մը ստանձնել պիտի ըլլար։

Մարդիկը կուլան պարզապէս, ա՛գ Տ. Խորէնը վերցընելու է ատկից։

ՎԱՀԱՆ Ս. ԹՕՇԻԿԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Ինչպէս կրօն. Ժողովի երէկուան որոշումէն տեսնուեցաւ, Տ. Խորէնի օրինազանցութիւնը նկատողութեան առնուած է և բարեչնորհ քահանայ իր պատիժ պիտի ընդունի ազդարարագիր մը։

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՈՎ
Ս Դ Ի Ա Ն

ԳԼՕՐՕՖՕՐՄԻՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՏՈՒՑՏ ՄԸ

ՀՈԳԻՆԵՐՈՒ ԱՇԵԱՒՀԻՆ ՄԷՋ

Աւլ ճարս չի մնաց... պէտք էր երթալ հրաւագործ գլօրՕֆՕրմին անձնատուր ըլլալ, վիրաբուժին դանակին տակ... քանալ, ազատելու համար ցաւէ մը որ հետզհետէ կը սասկանար ու մահ կը սպառնար։ Ինչ, կարելի՞ բան է դանակի հարուածներու տակ անո՛ւշ անո՛ւշ քնանալ՝ պիտի գոչեն փափուկ անձեր.— Ինչո՞ւ չէ... և բո՛ւն իսկ ատոր համար էր որ «հրաշագործ» անուանեցի սա մեր յո՛յժ ազդեցիկ բարեկամը... գլօրՕֆՕրմը։

Ծանօթ անձնաւորութեան մը մէկ երկտողը ձեռքերնիս, կը ներկայանար վիրաբոյժ Տօքթ. Զարդարեանի, որպէս զի օր առաջ կատարուէր գործողութիւնը և ամէն խնամք տարուէր ապաքինումիս համար, մեր Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին մէջ։

Ուրբաթ իրիկուն մը ուշ ատեն կը հասնիմ Հիւանդանոց։ Կ'անցնի գիշերը նախնական դեղերով ու դարմաններով։ յաջորդ առաւուն, շաբաթ, կու գայ վիրաբոյժը և քննութիւն մը կատարելէ ետք՝ կը հրամայէ որ ինձ առաջնորդեն դէպի... գործողութեան սրահը...։ Մահու և կենաց խնդիր...։ Սիրտս տրոփել սկսաւ, կարեւորութիւն տալ չուզեցի, ցաւէս բոլորովին ազատելու յուսով. քաջութեամբ ամուր ամուր քալելով առաջ գացի, «սուտ մեռելներուն սրահը մտայ, օգնական վիրաբոյժ էֆէնտիին հրամանով հանուեցայ, հաւատքով աղօթեցի, սրտակից սիրելիներուս համար, և իմ կըտակս, մտրմինս ու հոգիս Աստուծոյ յանձնելով՝ մտցայ գործողութեան սենեակին, աւելի ճիշդ, անկողինին և տեսայ թէ՝ ոտքերս... դողդղալ սկսան... զգացումը յաղթած էր դատողութեան, արամաբանութեան, ապագայ յոյսերու, այլովքն հանդերձ...։

Վիրաբուժապետը իր աղդու և յուսատու ձայնով հրամայեց որ պառկիմ, ամուր, չա՛տ ամուր անկողինին վրայ... գոնէ՛ մահուան անկողինս կանուղիկ ըլլար...։

Ձա՛ր չկար, փախչելու տեղ ալ չի կար, ելայ և չիփ չիտակս վերայ պառկեցայ. անմիջապէս չորս կողմս առին Տնօրէն Տօքթ. Շիրինեան, Տօքթ Թոր Իփլիքճեան, Տօքթ. Գազարեան, Մինէճեան, Ֆէրհաեան, Փափազեան և մի քանի բժշկական ուսանող էֆէնտիներ, որոնցմէ ոմանք սիրաս քննելով... «կանոնաւոր» կ'ըսէին, և ահա Տօքթ ին մէկը բազուկս բռնած՝ միւսը ականջը սրտիս վրայ... փակցուցած՝ և ուրիշ մըն ալ գլօրՕֆՕրմը քթիս բերնիս վրայ կղպած սպասեցին հրաշքի կատարման... քընանալուս։ Միայն ծայր ատիճան գրգռուած և երեւակայութիւնս ալ բորբոքած էր, ինչպէս կրնայի քնանալ կամ մարիլ։

Կարճ խօսակցութիւն մը։

Վիրաբուժապետը ըսաւ.

—Քիչ մը չա՛տ տուր գլօրՕֆՕրմը։

(Օգնական բժիշկ) —Կ'երեւի թէ չի ներգործեր։

—Քիչ մըն ալ աւելի տուր, կ'ըսեմ։

—Բայց Տօքթ. էֆ. չազդեր, չազդեր կոր. չկրնա՞ր ըլլալ որ առանց գլօրՕֆՕրմի կատարէք գործողութիւնը, կ'ըսեմ ես ալ։

—Չէ՛, բարեկամս անկարելի է, դուն ամուր չունչ առ, յանձնուէ՛ բարերար գլօրՕֆՕրմիդ և պիտի տեսնես թէ հետեւանքը չատ օգտակար պիտի ըլլայ՝ քեզի համար։

Կը համոզուիմ, և կը սկսիմ ամուր ու երկայն չունչ առնել, սխալեցայ գըլորՕֆՕրմ ծծել...։ Սկսան հարցումներ ընել, որպէս զի պատասխաններէս հասկընային թէ՝ մոռացութեան անդունդը գլտորած էի։

—Քանի՞ տարիէ ի վեր ուսուցիչ էք։

—Տասն և չորս տարիէ ի վեր. (երկայն մ'ընէք...)։

—Ո՞ւր տեղուանք պաշտօն վարած էք։

—Բերայի «Նարեկեան»ին, Պարտիզակի Բարձր. վարժարանին և Որբանոցին մէջ, (էհ աղէկ կ'ըսեմ, մաքէս, նոր իմն... Ուսումնական Խորհուրդ, և նո՛ր քննելի մը... տախտակէ անկողինի վրայ պառկած)։

—Քանի՞ զաւակ ունիք.

—Վեց, երեքը ողջ և երեքը մեռած։

Այդ վայրկեանին մեռածները յիշելով յուզուեցայ, և կարծելով թէ՝ ես ալ մեռնելու վրայ եմ, սկսայ սա բառերն արտասանել «անուշիկ զաւակներս. Երուանդ, Յովհաննէս և Յովսէփ... ես ալ ձեր քով կուգամ կոր։ Այդ ատեն զգացի թէ ասանկ «կէս մը գինով» էի և պատյտ մը կ'ընէի երազներու աշխարհին մէջ։

—Քիչ մըն ալ աւելի տուր գլօՕֆՕրմը։

—«Է՛յ ճանըմ», մինչեւ ե՞րբ, «քիչ մըն ալ, քիչ մըն ալ»ը։ Վերջը՝ ինձ կը թուէր թէ ալ աղէկ մը գինովցած էի գլօրՕֆՕրմով։ Սանկ քնանալու վրայ էի կարծես... մտքի անո՛ւշ վիճակի մը մէջ ինկած էի, և կը փափաքէի մտքի այդ գինով վիճակս չկորսընցնել...։ Կ'ուզէի միշտ խելքս վերս պահել...

—Ինչ է էն պզտիկ զաւկիդ անունը։

—Բերկ-բու-հի... ո՛չ, ո՛չ, կեցէք... մէյ մը խորհիմ... Երուանդուհի։ Ալ ձգած էի ինքզինքս, և չեմ գիտեր թէ՝ նորէն ըսուեցա՞ւ «քիչ մըն ալ աւելի տուր գլօրՕֆՕրմը...։

Ինչ զարմանալի, իրօք հիանալի և ուշագրաւ հոգեբանական երեւոյթ...։ ԳլօրՕֆՕրմի ազդեցութեան տակ տակաւ առ տակաւ կորսնցուցի դատողութիւն, յիշողութիւն, երեւակայութիւն, խորհուրդ, զգացում և... խօսուրբառաւ...։ Արդեօք մեռնիլը այսպիսի բա՞ն մըն է... եթէ այո՛, բնաւ վախնալու չէ ուրեմն մեռնելէն, որուն սահմաններուն մէջ ո՛չ հրեշտակի, ո՛չ սատանայի, ո՛չ կրակի, ո՛չ լոյսի, ո՛չ վարդի և ո՛չ ալ փուշի հանդիպեցայ։ Հոգեբանական ի՞նչ հարցումներ կուգան մտքիս մէջ...։ Ո՞ւր գնաց հոգիս, նս. ո՞ւր գացին խորհուրդ, յիշողութիւն, երեւակայութիւն ևն.։ Եթէ հոգիս, նս կապրէր, ինչու այդ վայրկեաններուն մէջ չդիտէր Տօքթ. Զարդարեանի կատարած վիրաբուժական գործողութիւնը, սակէ աւելի կարեւոր բան մը կա՞ր մինթ, հոգիիս համար. քանի որ կեանքի և մահու պայքարի մէջ կը տարուբերէի... Ո՞ւր էի, ինչպէս, և ինչու...։ Ահա կարեւոր հարցումներ, և քննելի հոգեբանական խնդիրներ զարս եթէ հոգեբան բժիշկ մը կամ Աստուածաբան քարոզիչ մը պարզելու ըլլայ, չա՛տ շնորհակալ պիտի ըլլամ։

Քանի որ գլօրՕֆՕրմի ազդեցութեան տակ ա՛յնքան խաղաղ ու հաճելի կերպով հոգիս կը բաժնուէր մարմինէս, մտածեցի թէ՝ ինչու համար մարդասէր բժիշկները գլօրՕֆՕրմ չհրամցնէին, հոգեվարք առառպա՛ռ հիւանդներու, որոնք իրենց ցաւերուն, իրենց կեանքի բուռն պայքարներուն մէջ, երբոր իրենց մարմինները անկողինէն դուրս կը նետեն, գեսինը կը զարնեն, խորհիլ տան նախապարտիլ մտքերու թէ՝ ո՛չ թէ ցաւերը, այլ սատանաներն են որ եկեր կը տանջեն դժոգին ճամբան բռնող մեղաւորը, թէեւ ըլլայ տառապողը փրկուած հաւատացեալ մը...։

Ինչ որ է, 15-18 վայրկեան վերջ՝ խելքս, հոգիս, նս նորէն վրաս բերեր են... բժիշկնե՛րը։ Փա՛ռք քեզ Աստուած, ապրելու օրեր ունինք եղեր տակաւին։

Արթնցայ կէս մը և նայեցայ որ զիս կառքի մը մէջ դրած կը տանին։ Անկողինիս մէջ լման մը խելքս վրաս եկաւ, և այն ատեն զգացի վիրաբուժական գործողութեան պատճառած դա՛ռն ցաւերը, իրօք սոսկալի՛, ծա՛յր ատիճան սո՛ւր ցաւերը, որոնց ծա՛նր ու սուր սլաքներուն տակ 24 ժամ չարունակ կը ճչէի ու գո՛ւթ կը հայցէի երկինքէն, բժիշկնե՛ր... անցնող դարձող գթութեան Բոյրէն կամ մայրէն որոնք չա՛տ անգամ քովս կայնելով և քաջալերելով ցաւերս քիչիկ մը կարծես թէ կը մեղմացնէին։

Բաւական ժամանակ արտասուաց կաթիլներ թափելով սա խօսքերը կ'ուղղէի Գթութեան Հայ քոյրերուն.

—Դուք ինչու սեւեր հագեր էք, ճերմակներ հագէք. Գթութեան հրեշտակներ էք դուք... Շա՛տ ապրիք, Տէրը ձեզի բնաւ ցաւ քաշել չտայ։

Տէր հայր մըն ալ եկաւ քովս, արդեօք հոգեվա՞րք եմ, խոստովանցնե՛լու համար եկաւ ըսի մտքէս... Բայց այս մտածումս զիս չատ քաջալերեց, եթէ ԳլօրՕֆՕրմի ազդեցութեան տակ և վիրաբուժին դանակին ներքև գործողութեան մէջտեղն չմեռայ ու նորէն արթընցայ... ալ բան չեմ ըլլար ուրեմն։ Եւ չմոռնամ գրելու և հարցնելու թէ ինչպէս եղաւ որ վիրաբուժական գործողութիւն կատարուած միջոցին դա՞ռն ցաւերու ազդեցութեան տակ՝ բան մը չեմ իմացեր, ինչպէս կ'ըլլայ որ այդ ցաւերը խելքս վրաս չբերին... կ'երեւի թէ՝ ողնայարիս վերի օղակները ջիղերով միասին լա՛ւ մը սեղմեցին, որպէս զի ցաւը ուղեղիս չհաղորդուէր։

Չորս օր վերջ՝ երբոր ցաւերս բաւական մեղմացան, բժիշկներէն և բժշկական ուսանողներէն իմացայ թէ՝ ԳլօրՕֆՕրմի ազդեցութեան տակ գործողութենէն քիչ մը առաջ ինքզինքս կորսընցուցած կամ կորսնցնելու վրայ եղած վայրկեաններուն մէջ արտասաներ եմ քանի մը խօսքեր, որոնցմով գովեր ու բարձրացուցեր եմ բժիշկները, իրրեւ մարդկութեան բարերարներ, և արթննալու պահուս, էջս քուն էջս արթուն վիճակիս մէջ արտասաներ եմ մի քանի խօսքեր... անգղիերէն լեզուաւ։ Այս խօսքերը թերեւս աւելի երկարէին, եթէ ներկաներէն մէկը, որ քիչ մը անգղիերէն գիտէ եղեր, ձայն չտար ու լման մը չարթնցներ զիս, սապէս ըսելով, «Այս Հայոց հիւանդասենեակին մէջն ես, հայերէն խօսէ որ ամէնքս ալ հասկնանք։»

Այս հոգեբանական երեւոյթէն ալ սա եզրակացութեան յանգեցայ և իրր Քրիստոնեայ հաւատացեալ մը հաստատուեցայ սա համոզումին մէջ թէ՝ հոգին իր գոյութիւնը ունի մարմինն անկատ, կը հսկէ ու կը տիրէ մարմինին վրայ և զոր իր ձեռքը գործիք մը կամ միջոց մը ընելով, նոյն իսկ խօսիլ կուտայ անոր, երբոր երեւութաբար յիշողութիւն, երեւակայութիւն, խորհուրդ ու դատողութիւն, բոլորովին թմրած, քնացած, մարմնի վիճակի մէջ ինկած են...։ Ինչ կ'ըսէք այս բանին։ Ոմանք հաւանականաբար ուսերնին պիտի թօթուեն, ըսելով. հոգին ինչպէս կրնայ գոյութիւն ունենալ և խօսիլ ու գործել առանց մարմինի կամ նիւթի օժանդակութեան։ Խնդիր մը որուն վրայ խօսիլը մեզ կը հեռացնէ մեր առջեւը կեցած նիւթէն։ Եւ չիտակը... կարողութենէս ալ վեր է։

Սոխպոդական պարագաներու բերմամբ, տակաւին հիւանդ, քալելու անկարող, և սակայն բժիշկներու հաճութեամբ փոխադրուեցայ ծննդավայրս, Պարտիզակ, ընտանեացս քով, մէկ ամսուան համար, ըստ դեղագիրներու, կարգ մը դեղեր առնելով հետս և վիրաբուժին հրահանգները գրելով թուղթի մը վրայ...։ Եւ այսօր երբ կը տեսնեմ թէ ցաւս բոլորովին անհետացած է, և հիմնապէս բուժուած եմ. իրր հետաքրքրական բան մը փորձեցի նկարագրել գլօրՕֆՕրմի իրօք ուշագրաւ ազդեցութիւնը և հետեւանքները։

Ս. ՄԱԿԱՐԵԱՆ

)(58)(

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԵՐԻՏՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՄԱՐԴ ՄԱՐԻՕ

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ

Թ.

ԸՆԴՎԶՈՒՄ

—Ասա՛նկ ուրեմն չէ՞. կը սիրե՛ս այդ աղան, հարցուց Պ. Լարոչ։ Հանիներուս ականջ չե՞ս կախեր բնաւ... նորէն պիտի շարունակե՞ս սիրել զայն... Առանց ինծի բան մը ըսելու տեսնուեցա՞ր անոր հետ անցած օր կ'...

—Անգամ մը տեսա՛յ զայն, պատասխանեց համարձակ աղջիկը՝ բոլորովին հանդարտ ձայնով մը։ Ակէ գրեթէ երկո՛ւ ամիս առաջ հանդիպեցայ անգամ մը անոր, և զարմանքս չի բարեւեցի՝ անգամ զայն։ Քեզի ալ չըսելուս պատճառը պարզապէս սա՛ էր որ, վատահարէն գիտէի ձեր դիտաւորութիւնները, գիտէի թէ նորէն պիտի ջանայիր ետ կեցնել զիս։ Այն օրէն ետքը երկրորդ անգամն էր որ տեսայ անցած օր։

—Այո՛..., ըսաւ խիստ չեչտով մը Պ. Լարոչ։ Արդէն գիտէի ատանկ ըլլալը... Ու եկեղեցիին այդ հանդիպումը, պարզապէս ժամադրութեան մը արդիւնքն էր, չէ՞։

—Անչո՛ւշտ... և գրեթէ երեք օր ետքը ուրիշ ժամադրութիւն մըն ալ որոշուած է, ըսաւ Ժան ոտքի ելլելով։ Կարծեմ ազատ եմ ես։

—Ուրիշ ժամադրութի՞ւն մըն ալ...։

—Այո՛, կրնա՞ս բան մը ըսել ինծի. ես գիտե՛մ ըրածս։

—Իրա՞ւ։

—Այո՛, ես կը սիրե՛մ Էմմանը... Գիտես դուն ալ տիկայ կարծեմ՝ քանի որ այնքան աչխատեցար ետ կեցնել զիս անկէ։

—Բայց ես մինակ քու չահիդ համար ըրի այդ բաները՝ դրդուած իմ հայրական պարտականութիւններէս ու գորովոտ զգացումներէս... Փորձեցի պատուար մը կանգնել այդ սէրին դէմ՝ դեռ առաջ չը գացած։

—Ուրեմն դուն կը կարծեիր որ մարդ ատանկ բաներով կը դադրի սիրելէ։

—Պարկեշտ աղջիկ մը պէտք էր հաւատար իր հօրը խօսքերուն։

—Արդեօք թերացա՞յ ես մինչեւ հիմա։

—Այո՛, յորովհետեւ աղատախոհ մը չեղար, ու Էմմանին հետ ունեցած յարաբերութիւններդ ծածկեցիր ինէ։

—Կը կրկնե՛մ հիմա որ, տարիներ առաջ մեր տունէն հեռանալէն ի վեր դեռ տասնչին անգամն է որ կը խօսիմ անոր հետ։

—Կը թղթակցէիր ուրեմն։

—Երբե՛ք։ Մինակ կը խոստովանիմ որ, անդադար կը մտածէի իր վրայ, որովհետեւ, հակառակ քու բոլոր ջանքերուդ, անկարելի կ'ղգայի անկէ հրաժարիլ։

—Որովհետեւ հօրդ խօսքերուն վրայ վստահութիւն չէիր ըներ պարզապէս։

—Որովհետեւ մարդ չի կրնար իր սրտին դէմ գործել...

—Բոլէին էր որ անցած օր քեզի լուր տուաւ թէ, հինգշաբթի օրը ժամադիր էիք, չէ՞։

—Այո՛։

—Ի՞նչ հրամանովդ ըրաւ տարիկ հէ՞։

—Ո՛չ. պարզապէս անոր համար որ, մինչեւ հիմա գաղտնիք մը պահած չէի անկէ, ու ան ալ իմ զգացումներուս հետեւելով է որ ըրեր էր այդ բանը։ Շիտակը անոր խօսած էի իմ ուերիա վրայ. ուրիշ որո՞ւ կրնայի խօսիլ արդէն։ քեզի՞...

—Ուրեմն, հինգշաբթի փոխանակ եկեղեցի երթալու...

—Չէ՛. Բոլէին հետ եկեղեցի գացի, Էմմանը հոն էր եղած ժամադրութեան համեմատ, որուն հետ դուրս ելանք քիչ մը խօսակցելու համար։

—Ան գիտէ՞ թէ դուն կը սիրես զինքը։

—Բերանացի յայտնելու պէտք չունէի ես տարիկ անոր... Ջէր հասկընար, չէ՞ զգար մինթ ան...

—Թշուառ՛ա, ըսաւ վանականը խուլ ձայնով մը։ Գիտե՞ս թէ ինչ պիտի ըլլայ տարը վերջը...

—Ո՛չ. պարզապէս անոր համար որ, մինչեւ հիմա գաղտնիք մը պահած չէի անկէ, ու ան ալ իմ զգացումներուս հետեւելով է որ ըրեր էր այդ բանը։ Շիտակը անոր խօսած էի իմ ուերիա վրայ. ուրիշ որո՞ւ կրնայի խօսիլ արդէն։ քեզի՞...

—Ուրեմն, հինգշաբթի փոխանակ եկեղեցի երթալու...

—Չէ՛. Բոլէին հետ եկեղեցի գացի, Էմմանը հոն էր եղած ժամադրութեան համեմատ, որուն հետ դուրս ելանք քիչ մը խօսակցելու համար։

—Ան գիտէ՞ թէ դուն կը սիրես զինքը։

—Բերանացի յայտնելու պէտք չունէի ես տարիկ անոր... Ջէր հասկընար, չէ՞ զգար մինթ ան...

—Թշուառ՛ա, ըսաւ վանականը խուլ ձայնով մը։ Գիտե՞ս թէ ինչ պիտի ըլլայ տարը վերջը...

Ժան պատասխան չի տուաւ, որովհետեւ ամէն բան իր հօրը պէս չէր մտածեր։

—Ինծի նայէ ու մտիկ ըրէ քիչ մը, ըսաւ Պ. Լարոչ մեղմ ձայնով մը։ Կը հաւատա՞ս որ հայր մը... ինծի պէս պէս հայր մը, քու սէրիդ մէջ երջանկութենէ աւելի ուրիշ բան մը նշմարէ՝ իր աղջկան գլխուն գալիք։

—Անտարակոյս, և սակայն կրնայ ըլլալ որ սխալիք։

—Ես սխալի՞մ... Չէ՛, աղջիկս չէ, դուն քեզ հասարակից եղող ուրիշ շատերուն պէս այդպէս կը տրամաբանես կոր, և սակայն գիտցած եղիր որ, ես ալ ուրիշ հայրերէ չատ աւելի ազատ կը խորհիմ, ու անոնցմէ շատ տարբեր կերպով կը տրամաբանեմ...

Թարգմ. ՇԱՀԻՆ

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Պէրլինէն հասած հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ՝ առեւտրական դաշնագրի մը կնքման համար կազմուած ընկերակցութիւնը, որ 5 միլիոն անդամներէ կը բաղկանայ, կայսրութեան քարտուղարին ներկայացուցած է յիշատակագիր մը՝ որ կը բովանդակէ Գերմանիոյ տնտեսական շահերը և մաքսային սակացոյցը։

Այդ յիշատակագիրը կը ծանուցանէ թէ՝ երեք տարիէ ի վեր գերմանական ճարտարարուեստը տագնապալի վիճակի մը մէջ կը գտնուի, և շատ մը վաճառատուններ բաց մնացած են միմիայն ի շնորհ իրենց աշերուն և թէ անգործ պաշտօնեաներու թիւը այնքան մեծ է, որուն նմանը երբեք չէ եղած։

Ապրանքներու վար գիներով արտածումը փոխանակ բարգաւաճման նշան մը ըլլալու, պարզապէս տեղի կ'ունենայ դրամ հայթայթելու անհրաժեշտութենէն, և կը ներկայացնէ Գերմանիոյ ապագայ տնտեսական կացութեան սպառնացող երեւոյթ մը։

Այս յիշատակագրին ընդհանուր եզրակացութիւնները նպաստաւոր են առեւտրական փոխադարձութեան սկզբունքներուն, և գոյութիւն ունեցող առեւտրական դաշնագիրներուն վերանորոգման։

ԱՆԳԼԻԱ

Պատերազմական նախարար Մ. Պրոտրիք, Հորհրդարանին մէջ քննադատեց անգլիական բանակը և նաւատորմը։ Ըսաւ թէ Անգլիոյ համար շատ դիւրին պիտի ըլլայ ցամաքային Եւրոպայի բանակներուն պէս բանակ մը ունենալ։ Անգլիական կառավարութեան պարտքն է հարկ եղած զինուորական ուժը պատրաստել, առանց զինուորագրութեան դիմելու։ Կառավարութիւնը կ'ուզէ 100 հազար զօրք ունենալ, ամէն վայրկեան պատրաստ ըլլալու՝ արտաքսման մեկնելու համար։ Գալով Հարաւային Ափրիկէի վերակազմութեան, Մր. Պրոտրիք յայտարարեց թէ 36,000 զրաստ պիտի տրուի գերութենէ դարձող Պօէրներուն, և 900,000 եզ պիտի բաւեն վերակազմելու անոնց դուռները։ Կեդրոնացման բանակատեղերուն հաստատման ատեն 42,500 տղաք կը գտնուէին անգլիական վարժարաններուն մէջ, մինչդեռ 24,000 տղաք կային պօէրական վարժարաններուն մէջ, երբ երկու հանրապետութիւնները չէին կորսնցուցած իրենց անկախութիւնը։ Ծանուցուեցաւ թէ կեդրոնացման բանակատեղերուն յաջողութեան սատարած էին արտասահմանէն հասած նպաստները։ Մր. Պրոտրիք պատասխանեց թէ արտասահմանէն ղրկուած են 2646 ծրար հագուստ և ուրիշ առարկաներ պարունակող, ինչպէս նաև 562 անգլիական ոսկիի գումար մը, ինչ որ վեց ժամ միայն պիտի կրնար սնուցանել կեդրոնացման բանակետղերու մարդիկը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովը, նորէն զբաղեցաւ ներքին կանոնագրի փոփոխութեամբ։ Նիստը բացուելուն պէս սկսաւ վիճաբանութիւնը՝ կրօնական ու պահպանողական մեծամասնութեան առաջարկութեանը վրայ թէ օրակարգը ձեռք առնուի, թէեւ ընկերվարական-ները տասնիներեք առաջարկութիւններ ներկայացուցած էին՝ քուէարկութեան ձեւի փոփոխման նկատմամբ։ Մ. Ֆոն Թիման ամբաստանեց ընկերվարականները թէ խափանարար ընթացքի մը կը հետեւին. յարեց թէ պէտք է վերջացնել այդ անճահ դրութիւնը։ Ընկերվարական կուսակցութենէն Տոքդ. Սուտէքում ըսաւ թէ պահպանողականներն ալ խափանարար ընթացքի մը հետեւեցան ջրանցքի ծրագրին վիճաբանութեանը ատեն։ Ցարեց թէ գրաւոր քուէարկութիւնը եթէ ընդունուի, անվերջանալի վիճաբանութիւններու պատճառ պիտի ըլլայ։ Տոքդ. Սուտէքում յարեց թէ առաջարկուած էր քուէարկութիւնը կատարել գրասեղաններու վրայ դրուած ելեկտրական կոճակներու միջոցաւ. ատկէ չատ բան չմնար անթել հեռագրին ընդունելութեան, որով պահպանողականները պիտի կրնան քուէարկութեան մասնակցիլ առանց դուրս ելլելու իրենց տուներէն։ Օրակարգի անցնելու առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ 76ի դէմ 197 ձայնով։ Յետոյ վերջին անգամ ըլլալով բերանացի քուէարկութիւն կատարուեցաւ, քուէարկութեան այդ եղանակին համար. 78ի դէմ 197 ձայնով որոշուեցաւ որ ասկէ վերջը քուէարկութիւնները գրաւոր կատարուին։

ՄԱՐՈՌԻ ՇԵՓՈՐԻԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սպանիական թերթ մը կը հրատարակէ հեռագիր մը՝ որ կը ծանուցանէ թէ Մարոքի կացութիւնը տակաւին շատ տագնապալից է։ Դէդուանի կառավարիչը բաղխում մը ունեցաւ Պենխէրի բնիկ ցեղերուն հետ, որոնք չորս մեռեալ և հինգ վիրաւոր ունեցան։ Դէդուանի կառավարութիւնը որոշած է մինչեւ վերջին չուկը պատերազմիլ։

Ուրիշ թերթեր ալ կը հաստատեն այս լուրը և կ'աւելցնեն թէ խռովարարները ասկէ առաջ յարձակումով մէկ քանի եւրոպացիներու վրայ, անոնց ինչքը կողոպտած են։ Դէդուանի շուրջը գտնուող խռովարար ցեղերը կէս քաղաքակիրթ են, և Մարոքի Էմիրը կատարեալ իշխանութիւն չունի անոնց վրայ։ Այդ ցեղերը արդէն ամէն ատեն խռովութեան մէջ եղած են, առանց Եւրոպայի ուշադրութիւնը հրաւիրելու իրենց վրայ։ Բայց այս անգամ խնդիրը տարբեր հանգամանք մը ստացած է և օտար Տէրութիւնները մասնաւոր հետաքրքրութեամբ մը կը հետեւին Մարոքի շփոթութեանց։ Զի կարծուիր թէ ո և է եւրոպական Տէրութիւն մը ուզէ միջամտել Մարոքի ներքին խնդիրներուն, բայց մէկը միւսէն կը կասկածի։ Ահա ասոր համար է որ անոնք ուշիւ կը հետեւին Մարոքի շփոթութեանց խնդրին։ Տէրութիւնները իրենց մարտանաւերը Դէդուան ղրկեցին. քաղաքին կառավարիչը, բնակիչներուն օժանդակութեամբ կրնայ բնիկ ցեղերուն խռովութիւնը զսպել։ Նոր տեղեկութեանց համաձայն, կ'ըսուի թէ տեղային կառավարութիւնը մտադրած է կարելին ընել, խռովութեանց վերջ մը տալու համար։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՌՈՒԶՎԷԼԴ

Ռուզվէլդ նախագահը՝ վերջերս խօսելով Նիւ Եորքի մէջ հաստատուած Առեւտրական Սենեակի մը չէնքին բացման առթիւ արուած հացկերոյթի մը մէջ, ըսաւ թէ Ամերիկա Քուպայի և Զինաստանի նկատմամբ իր բռնած դիրքովը ցոյց տուաւ թէ բաղձացող է որ այդ կողմերու պզտիկ տէրութիւնները իրենց գլխուն մնան և այդ նպատակին օգնելու համար Ամերիկա իր ձեռքէն եկածը պիտի ընէ։ Եւրոպայի մեծ տէրութեանց օժանդակութեամբ անոնք պէտք է բաղցացող ըլլան խաղաղութեան և բարեկամութեան։ Միացեալ Նահանգները, ըսաւ նախագահը, պէտք ունին պահպանելու իրենց նաւային զօրութիւնը, ոչ թէ որովհետեւ պատերազմի բաղձացող են, այլ որովհետեւ իրենց ըղձանքն է խաղաղութեան համար եղած դաշինքին պահպանումը։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Միմիայն «Մանզումէ»ի այն ընթերցողներուն յայտնի է, որոնք թիւ 431էն սկսեալ թերթ կը գնեն։ Աշխարհաբար Նարեկը բացէն պիտի չծախուի։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԷԼԿՐԱՏ, 18 Նոյեմ.— Սքուբլինայի մէջ նախարարապետը կարդաց նոր դահլիճին յայտարարութիւնը թէ նախարարութիւնը պիտի պահպանէ Վուչիչի դահլիճին արտաքին ու ներքին քաղաքականութիւնները եւ անոր բոլոր սկզբունքները։ Նոր դահլիճին գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ եկամտական ու տնտեսական խնդիրները։ Սքուբլինան 44ի դէմ 53 ձայնով ընդունեց նախարարութեան յայտարարութիւնը։ Այդ քուէին հետեւանքով նախարարութիւնը իր հրաժարականը մատոյց Թագաւորին որ տակաւին չէ ընդունած։ Նախարարութիւնը հաւանօրէն պիտի պնդէ իր հրաժարականին վրայ, վասն զի համոզուած է թէ, այսօր չհաճելիները ձայնի մեծամասնութեանը հակառակ, Սքուբլինայի բացարձակ մեծամասնութիւնը հակառակ է իրեն։

—Ռուսիոյ կայսրը Սպիտակ Արծիւ պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Սերպիոյ նախորդ նախարարապետ Մ. Վուչիչ եւ Մերակոյտին ատենապետ Մ. Մարինքովիչի։ Ս. Սթանիսլասի մեծ խաչը արտաքին գործոց նախարար գեր-գնդապետ Անթոնիչի եւ զանազան պատուանշաններ արքունական պաշտօնատարներու։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ Մ. Էրնէսթ Ռոչ առաջարկութիւն մը ներկայացուց սոսպոզուիթիւն պահանջելով, որպէս զի հանքային Ընկերութիւնները պարտաւոր ըլլան մասնակցութիւն մը կազմակերպել հանգամանքներու նպաստներուն համար։ Նախարարապետ Մ. Քոմպ ընդունեց սոսպոզականութիւնը որ յետոյ քուէարկուեցաւ։

—Կը հաւատուի որ Հորհրդարանը եթէ մերժէ Ֆրանքեւսիմական դաշնագիրը։ Մ. Տելքասէ եւ իրեն հետ ամբողջ դահլիճը դիտի հրաժարին։ Հաւանական է որ այս պարագային՝ հանրապետութեան նախագահը Մ. Տելքասէի յանձնէ նոր դահլիճին կազմութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պրմինկէմի մէջ արտասանած բանախօսութեամբը, Մ. Զէմպրլէն կատարեալ վստահութիւն յայտնեց Լորտ Միլնէրի։ Դաղթականներուն նախարարը յուսալիք է ապագային նկատմամբ եւ կը ծանուցանէ թէ հաստատապէս որոշած է ամրոցել բոլոր ցաւերը։

ՔՈՊԵՆՀԱԳ.— Արքունական յրաւնակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ կայսրը, որուն զրահաւորներ պիտի հետեւին, Հռոմ, Զէթինէ ու Աթէնք պիտի ուղեւորի, յունուար 31ին։

ԹԷՎԱՀԱՐԹ

Միւշահէտ օլան հիւանի խրտմէթ վէ զայրէթինէ մէկին Պէրաթ սանճաղը թարիրութ միւտիր մուավինի վէ մէճլիսի իսարէ պաշ քեաթիպի բիհաքլու Նայիմ պէյէ Սալիսէ բիւթպէսի թէվֆիհ պույրուլմուշ տր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԵԷ

Սբրպ հիւքիւմէթի թարաֆընտան Քօմսուօվա մէթրօբօլիթ վէքիլինէ իթիօլունան տէօրտիւնճի բիւթպէյէն Իսվէնի Սավա նըշանընդն մուամիլէյէ թարաֆընտան գասպուլ վէ լէտել իճապ թասիլքի խուսուսընտա պիլ իսթիյզան միւսաատէի Սէնիյէի հազրէթի Բատիշահի չէրէֆիմբէյալիգ պույրուլմուշ տր։

* * *

Համիտիյէ Հիճազ Թիմուր եօլը մէնֆաաթընա մախսուս օլմագ իւզրէ թապ իթիարէն իճար վէ իսթիճար քօնթրաթ վարագալարընդն պէհէր վարազը պիր զրուշա վէ 100էր վարագըզբ բաքեթլերի օիմ մէճիտի 20 զրուշտան 93 զրուշա Զրբաաթ Պանքասընդն իտարէյի մէրքէզիյէսինէ ֆիրուխթ իտիլմէքտէ օլսուզընտան միւպտա իտեհէք օլանլարընդն Թիճարէթ վէ Նաֆաա նէզարէթը ճէլիլէսի տաիրէսի իթիսալինէ վագը մէզքիր պանքա իտարէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլերի իլան օլունուր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ.—«Մաքսային փոխառութեան սակերու փոփոխման մասին հրատարակուած ծանուցումէ մը կը տեսնուի թէ տէրութեան եկամտական գործերը, չնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, խիստ զարգացած են եւ Եւրոպայի ամէն կողմը օսմ. եկամտական վարկը մեծ յարգ ունի։ Օսմ. Հանրային Պարաքին հաստատումէն ի վեր, Օսմ. կառավարութիւնը մասնաւոր հոգածութեամբ մը աշխատած է իր գործերը կէտ առ կէտ գործադրելու։ Զանազան փոխառութիւններ ու սէհմներ կանոնաւորապէս երաշխաւորուած են և գործառնութեանց այդ կանոնաւորութիւնը աշխարհի բոլոր դրամատէրներուն վստահութիւն և յարգանք ներշնչած է։ Այսօր, արդիւնքը ինքնին աչքի կ'ինայ։ Կայս. Կառավարութիւնը ամէնէն մեծ փոխառութիւններէն մէկին սակերը փոխած է և դրամատէրներուն հարիւրին չորս տոկոս կուտայ։ Տոկոսը այդքան զեղչուելով մեկտեղ, ամէն մարդ մեծ փութով, պարզապէս իրարու ձեռքէ խլելու ասպիսի, կը գնէ դեռ նոր չըրջաբերութեան հանուած արժեթուղթերը։ Ուրիշ երկիրներու մէջ նոյն իսկ հարիւրին հինգ տոկոս տալով և ամենէն հաստատուն հասոյթները փոխարէն ցոյց տուելով մէկտեղ, փոխառութիւններու կնքումը մեծամեծ դժուարութիւններու կը հանդիպի։ Հարիւրին չորս տոկոսը Թուրքիոյ եկամտական գործերուն համար զարգացման նոր շրջան մը կը բանայ և Օսմ. Պանքային՝ ապագային մէջ ունենալիք այդ կարգի գործառնութիւններուն համար ալ յառաջաբան մը, ինչ որ փառք մը, պատիւ մը պէտք է համարել։ . . . Օսմ. Պանքան անգամ մը եւս ապացուցուց թէ Օսմ. պետութեան հանդէպ ունեցած իր պարտականութիւնները լաւ կերպով կը գործադրէ երկրին վաճառականութեան նպաստելով։ Թէեւ վերջին փոխառութեան յաջողութիւնը անակնկալ էր, բայց Օսմ. Պանքան, իբրեւ ապահովական միջոց, Պանք որ Բառի է տէ Բէյ-Պայի, Սոսիէթէ Ժէնէրալի, Բէյտի Քոմպտիսիալ է Էնտիւսթրիէլի և ուրիշ դրամական հաստատութեանց՝ կնքուած փոխառութեան մասնակցութիւնը ապահովցուցած է։

«Իքդամ»

ՊՈՂՍՈՅ հելլենական դեսպանութեան համար բարձրաստիճան անձի մը տնուանման վերաբերեալ բոլոր զրոյցները կանխահաս են, կ'ըսէ Աթէնքէն եկած հեռագիր մը։ Երեսփոխանական ընտրութիւններէն ետք այդ անուանումը պիտի կատարուի։ Մ. Տէլեանիս, որուն կարծիքը ուզուած էր այդ մասին, հասկցուցեր է որ եթէ իշխանութեան գլուխը անցնի, այդ պաշտօնին համար դիւանագիտական ասպարէզին չպատկանող անձնաւորութիւն մը պիտի ընտրէ։

ՈՉ ԻՍԼԱՄ ՀԱՅԱՏԱՆՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ.—Բարիզի «Լիպերթէ» լրագրէրը կը հրատարակէ Պոլսէն ստացած մէկ նամակը, որուն մէջ չատ ճշմարտութեամբ դիտել կը տրուի, հակառակ կարգ մը թերթերու. չարամիտ հրատարակութեանց, որ կրօնքի և խղճի ազատութիւնը ամէն ազգերէ աւելի Օսմանցիները կը յարգեն, և ասոր վերահասու ըլլալու համար կը բաւէ ակնարկ մը նետել Թուրքիոյ վրայ, ուր կղերը և մարապետները հրապարակաւ կը կրեն սքեմ, ամէնքէն կը յարգուին և ազատօրէն կը դասախօսեն դպրոցներու ու կը պաշտօնավարեն հիւանդանոցներու մէջ։ Փողոցներու մէջ իսկ կրօնական տարբողութիւնները և յուղարկաւորութիւնները տեղի կ'ունենան։ Կրօնական Վարչութիւնը ամէն տեսակ արգելքներէ զերծ է։ Կրօնական հասարակութիւնները իրաւասութիւն ունին վարելու իրենց վարժարանները, բարենպատակ հաստատութիւնները եւն.։ Կրօնական պետերը և քրիստոնեայ երեւելիները Իտարէի Ժողովներուն կը ժամանակին։ Ոչ-իսլամները զինուորական ծառայութենէն զերծ են շատ թեթեւ տուրքի մը փոխարէն։ Ցիշատակութեան արժանի է նաեւ թէ միւս տուրքերն ալ արեւմտեան երկիրներու տուրքերէն շատ թեթեւ են և անոնց գանձումը նեղացուցիչ կերպով չի կատարուիր, ամէն տեսակ դիւրութիւն և պայմանաժամ ընծայելով։ Այդ պատճառներով է որ կայս. Բուսէլիի նահանգներուն քրիստոնեաները խռովարարներուն չմիանալէ զատ, նոյն իսկ ալեկոծեցան Օսմ. պաշտօնեաներուն անոնց հալածման գործին մէջ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԽՌՎԱՐԱՐՆԵՐԸ. — Վիէննայէ կը գրեն թէ Պուլկար խռովարարներուն նշանաւորներէն Միխայելովսքի, որ վերջերս Սօֆիայէն Բէլգրատ և անկից ալ Վիէննա գացած էր և ուր իր ասպարակութիւնները շարունակելու միտք ունէր, ոստիկանութեան կողմէ եղած ազդարարութեան մը վրայ թէ անպատճառ 24 ժամուան մէջ պէտք է հեռանայ Աւստրահունգար երկրէն, ստիպուեր է մեկնիլ հոնկէց։ «Իքդամ» այս լուրը հաղորդելով կ'ըսէ թէ այդ խռովարարը՝ գացած բոլոր տեղերէն ալ պիտի վտարուի անշուշտ իր կարգէն Սարաֆովի պէս, որ անցած տարի արտաքսուեցաւ Վիէննայէ, Հռոմի և Լոնտոնէ։

ՇՈՒՈՏՐԱՑԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ.— Վեհ. Սուլթանը իր կայս. գոհունակութիւնը յայտնել տուաւ Շեքոտրայի կուսակալ Շաքիր փաշայի, անոր՝ բարւոք կառավարութեան և ժողովուրդին անդորրութեան հսկելու ջանքերուն համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Սօպրանիէն վերակըսաւ իր նիստերը, ուր վարչապետ Մ. Տանէվ յայտարարեց որ նոր նախարարութիւնը կը վայելէ Ֆերտինանտ իշխանին բովանդակ վստահութիւնը։

ԲԱՐԱՆԹԻՆԱՆ.— Եգիպտոսի մէջ քոլերան քիչցած ըլլալով 10 օրուան քարանթինան 7 օրուան իջեցուցուեցաւ։

ԲՕԼԵՐԱ ԵՒ ԺԱՆՏԱՒԱՏ.—Եէմէնէն կը հեռագրեն թէ Պէնի-Շէհիր գիւղախումբին 9 գիւղերուն մէջ ժանտախտ ծագած և 28 դէպք ու 15 մահ պատահած է։ Նոյն թիւով Մէքքէէն կը հեռագրեն թէ Թայիֆէն 7 ժամ անդին քոլերա ծագած է։ 18 օրէ ի վեր Մէտինէի և անկէց մինչեւ 4 ժամ անդին տեղերուն մէջ ոչ և է դէպք չկայ։

—Սիրիայէն եկած հեռագիրներ հ'ըսեն թէ Թրիպոլի և Պէնի Օմարի գիւղերուն մէջ ժանտախտ ծագած է. այդ գիւղերը չղթայի տակ առնուած են։

20 օրէ ի վեր Միհմիլի չրջականերուն մէջ քոլերայէ ոչ դէպք կայ և ոչ մահ։

—Եաֆայի մէջ ամսոյս 2–4, քոլերայէ 14 դէպք և 37 մահ։ Կազայի մէջ 5 մահ, Լիտտայի մէջ 1 դէպք և 2 մահ։

—Տամասկոսէ կը հեռագրեն թէ Հաթէմի մէջ նոր դէպք չկայ.

— Եգիպտոսի մէջ առջի օր 6 դէպք և 5 մահ։

* * *

Պաղէստինի մէջ ծագած քոլերայէն մինչեւ նոյ. 3 պատահած են Եաֆայի մէջ 50, Կազայի մէջ 984, Լիտտայի մէջ 285, Թիպերիասի մէջ 179 և միւս տեղերը 366 մահ, ընդամէնը 1864 մահ։

ՇԱՖԲԱՐԻ ԴՈՐԾԱՐԱՆ.— Կայս. Անձնական զօրաբանակին Միւշիր Բէ-ուֆ փաշայի, Մալկ-բրայի Մասանը գիւղին մօտ երեւան եկած գետնածուխի հանքը չահագործելու 60 տարուան մենաշնորհ արուեցաւ, իր հիմնելիք չաքարի գործարանին պէտքերուն համար։

ԳԱՍԸԳԻՒՂԻ ՔԱՐԱՓԸ.— Պետական Խորհուրդի անդամ Զէհիր-Զատէ Ամէտ փաշա Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն արտօնութիւն կը խնդրէ Հայտար Փաշայի և Գասբգիւղի նաւահանգիստին միջեւ քարափ մը շինելու։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ թերթի մը մէջ կը կարդացուի որ Բարիզի հնութեան վաճառականներէն Սվաճեան էֆ. վերջերս Ապուքիրի մօտ գտնուած 4 հնօրեայ մումիաները Պերլինի Միւզէին ծախած է 115,000 ոսկիի։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան իշխան Միրզա Ռիզա խան քանի օրէ ի վեր տկար է։

ԶՐԻ ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐ.—Ըստ օրինի, ձրի անցագիրներ կը տրուին անկարող և կարօտ անձերու, սակայն ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ չատ մը տեղեր նոյն իսկ կարգ մը կարող անձերու ալ ձրի անցագիր կը տրուի սըխալ վկայագիրներու շնորհիւ, ազդարարեց պէք եղած տեղերը թէ ասկէց վերջ ճշմարտութեան հակառակ վկայական տուողները պատասխանատու պիտի ճանչցուին։

ՏՈՒԳԱՆՌԻ ՇՆՈՐՀՈՒՄ.— Վեհ. Սուլթանին հրամանով, Աֆ. Գարասիսարի գաւառակին 1316 տարիէն մինչեւ 1317 տարին վերջը ճամբորդներուն տուրքին մնացորդները առանց տուգանքի պիտի ընդունուին։

«ՇԹԱՑՆ» Գերմանական դպրոցնաւին որ Պոլիս կը գտնուի այժմ, առջի օր այցելութիւն տուաւ Գերման դեսպան Պ. Ֆոն Պիպէրնչէյն և ընդունուեցաւ մեծ պատիւներով։

Դեսպանը գիւղերը Գերման դեսպանատան մէջ ճոխ հացկերոյթի մը տուաւ նաւին բոլոր սպաներուն և նաւաստիներուն։ Հացկերոյթին ներկայ էին դեսպանուհին, դեսպանական խորհրդականը, Ա. Թարգմանը և ուրիշ բաձրատիճան պաշտօնեաներ։

— Ծովային նախարարութիւնը «Շթայն»ի զինուորներուն և երկրաչափներուն տրամագրութեան տակ չորս չոգեմակոյկ դրաւ։

ՊԵՏԱԿԱՆ խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամներէն Սթէֆանաքի Մանսորոս պէյ առջի օր Պոլիս վերադարձաւ Բարիզէն։

ՄԱՌԱՑԻՆ մթերանոցներուն մէջ մինչեւ մէկ տարի և մէկ օր մնացած և անոնց տէրերը երեւան չելած ապրանքները սկսած են ծախուիլ յայտնի պաշտօնեաներու ձեռքով։

ԱԹԷՆԻՔԻ Օսմ. դեսպան Բիֆաթ պէյ Ցունաստանի թագաւորին Եւրոպայէ դարձին, անոր հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ է։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ.—Պրուսայի մէջ թրամվայ մը հաստատելու համար 99 տարուան մենաշնորհ խնդրեց Կէմլիյիկցի Ալի պէյ զաէ Նուրի պէյ։

ԱՔԲՐՈՒԹԵԱՆ ԱՒՏԸ.—Վեհ. Սուլթանին հրամանով Գերմանիայէն հինգ բժիշկներ Օսմ. կառավարութեան ծառայութեան մէջ պիտի ընդունուին, իբր յաջորդ Տքթ. Ֆոն Տիւրինկ փաշայի, որ Գաթէէմունիի և չրջականերուն մէջ ափրոդիտեան տիտերու քընինիչ էր և հիւանդանոցներ հաստատած։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՀՌԵԼԻ ԱՐԿԱԾ.—Գասիրէէն եկած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ՝ տեղւոյն վառոդարանը կործանած է, ահագին պայթումի մը հետեւանքով։ Վնասները չատ մեծ կը հաշուուին։ Բազմաթիւ անձեր վիրաւորուած են այս ահռելի արկածէն և 18 հոգի մեռած։

«ԼՈՐԷԼԱՑ»ի ՄԷՋ ՈՃԻՐ.—Պրէնոնի նաւահանգիստին մէջ գտնուող Պոլսոյ Գերման դեսպանատան պահականաւին մէջ պատահած երկու սպանութեան և գողութեան դէպքը գրած էինք։ Երկկալ Պիրէոնէն հետեւեալը գրուած է։

«Բէլլէր անուն նաւազ մը սպաննեց գերմանական Լորէյ պահականաւին սպաներէն մէկը։ Այդ նաւազը ձերբակալուեցաւ։ Սպային յուղարկաւորութիւնը չատ փառաւոր եղաւ. նաւաբաժիններու բոլոր սպաները և նաւազները ներկայ էին»։

—Հավաս կը ծանուցանէ թէ ոստիկանութիւնը ձերբակալեր է գերմանական «Լորէյ» պահականաւին Բէլլէր անուն նաւազը՝ հեղինակ նաւագ Պիրէրիցքիի սպանութեան։ Գիրմանները պնդեցին թէ միւս մարդասպանները Հելլէններն են։

ՓՈՊՈՐԻԿԻ ԵՒ ԾՈՎԻ ՄԵԾ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.—Այս չաբաթ առաւ Մուլիվայի նաւահանգիստին մէջ խարսխած «պօմպարտա» մը հովէն և հոսանքէն մղուած գնաց ինկաւ Զիմիս Քօրտէլիօ և Քօսթանթօփուլօ անգլ. ընկ. «Հելէն» չոգենաւերուն վրայ։ Պոմպարտային չղթաները ու երկաթները չոգենաւին կողին վրայ մեծ խրամ մը բացին, ուրկէ ջուրերը ներս խուժելով հինգ վայրկեանի մէջ ամբողջ չոգենաւը անհետ ըրին ծովին տակ։ Ծովը այդ տեղ 20 գրկալափ խորութիւն ունի եղեր։ Մարդու կորուստ չկայ։

—Առջի ցորեկ Գասբգիւղէն Հայտար Փաշա եկող նաւակ մը Հայտար Փաշայի մօտ չրջեցաւ և մէջը գտնուողներէն մէկը միայն ազատելով մնացած երկուքը նաւավար թիւսիզ Աւեսիս և ճամբորդ մը խեղդուեցան։

—Առջի առաւ Բէօսթէնճէէն եկող ռումանական չոգենաւներէն մէկը Գուվագի առջեւ տիրող սոսկալի փոթորիկին պատճառով իր բեռները թեթեւցնելու համար սահպուած է բարձրաւանդը գտնուող կարգ մը բեռները ծովը նետելով ճամբան անվնաս չարունակել։

—Իզմիրէն կը գրեն թէ Նոյմ. Զիս Սէլանիկէն եկող Լոյտի «Թրոս» չոգենաւին ճամբորդները Արչիպելագոսի Մանանանդ Այնորոգի մօտերը սոսկալի փոթորիկներու հանդիպած ըլլալին կը պատմեն։ Նոյն չոգենաւին մէջ գրուած 1700 ոչխարներուն 100ը, երկու էշ, 7 չուն և 2 հովիւ հովիւներ սաստկութենէն չոգենաւին վրայէն ծովը գլուած և խեղդուած են, իսկ ոչխարներէն չատերն ալ մթերանոցին մէջ չոգենաւին սատանումներէն իրարու զարնուելով սատկած են, որոնց դիակները նաւակներով իզմիր տարուած են մարթերէին հանուելու համար։

—ՇԱՀԻՆՇԻ ՊԱՀՐԻ անուն առաջատանա մը, Քարապիդայէն ատաղ բեռցած երբ Օչա կ'երթար, անցած չորրորդ օր յանկարծ ծագած փոթորիկին չրջեցաւ Եկինլիքի առջեւ, սակայն հասած օգնութիւններու շնորհիւ նաւին մէջ գտնուողները՝ նաւն ալ միասին ազատուեցան։

ՍՈՒՍԱՄԻ Փարլովաս գիւղին մէջ գործարանի մը կաթսան պայթելով չէնքին մեծ մասը աւերակ դարձուցած է։ Բոլոր գործաւորները արկածի ատեն դուրսը գտնուելնուն, մարդկային ոնէ վնաս չէ պատահած։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Անցած ուրբաթ գիշեր Ինեկէօլի և Սէվամի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ զգացուած են։

ՔՍԱԿԱՀԱՏ.—Թահթաքալէ բնակող Քէօթահիցի հաճի Էսմէր, առջի օր նէնի ճամիէն ապրանք գնած ատեն իր 18 ֆրանսական ոսկի պարունակող քիսակը վարպետ քսակահատի մը... տրամադրութեան տակ դրաւ։

ԱԽԱՋԱԿՆԵՐ.—Պիթլիսէն կը գրեն.—Անցած ամսոյ 16ին հոսկից 3–4 ժամ հեռու գտնուող Զիլխոր գիւղէն կիներ դանիներ գողնալու համար ութը նոքա զինուած նոյն գիւղը կը մտնեն. ատ զակներուն այս ընթացքը լսելով տեղէն 4 ժամ մը հեռու, Պիթլիս-Վան և Պիթլիս-Էրզրում ճամբաներուն բաժանման տեղը գտնուող ոստիկանները, կը փութան Զիլխոր, և կը պաշարեն ատ զակներուն գտնուած տունը։

Ատ զակները այս միջոցին թէ իրենց և զուարճախօսելու զբաղած ըլլալով, չեն իմանար ինչ որ պատահեր էր և մէկէն յանկարծակիի կուգան նոր իրենց կ'ազդարարուի անձնատուր ըլլալ. չարագործները կարծելով թէ պիտի կրնան ազատիլ, զէնքի կը դիմեն, ատ նօգուտ սակայն, որովհետեւ ոստիկանները զինքին ձեռք կուտան իրենց պահող 8 կենդանիները կառավարութեան կողմէ կը ծախուին ու փամփուշտներն ու զէնքերնին ալ կը գրաւուին։

11 ՀՈԳԻ ԽՂԴՈՒԱԾ.— Մախսէի թիւ 4ը առջի օր Գասբգիւղէ կամուրջ եկած ատեն Սարայ Պուրնուի առջեւ զարնուեցաւ մավնայի մը, որուն մէջ ճիշդ 15 հոգի կային։ Շրջուելու մը ճիշդ հոսանքին տեղը պատահած ըլլալով, ծովը թափողներուն հարիւրէ 4 ազատուեցան և միւսները ծովամոյն եղան։ Թիւ 4ը սակայն ազատան գորտ ծին ատեն քշուեցաւ դէպի Գուրբաբուի բացերը, ճամբորդներուն ազատելիք կը մնար երբ անոր օգնութեան փութաց նոյն ընկերութեան ուրիշ մէկ նաւը։ Նաւը և ճամբորդները առնելով իրենց տեղերը տարաւ։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

Թարգմանեց ՔԱՍԻՄ

ԿԱՐԴԱԼ ԵՐԲՈՐԴ ԵՐԵՍԸ

ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ

48—120

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԵԱՄԲ սնանկացած Գառնիկ Փանոսեանի նկատմամբ «Իգամ» հետեւեալը կը գրէ. — «Գառնիկ Փանոսեան և սէնտիք Ցակոբ Պէհրի էջ. առջի օրը, վաճառական Ապու Աֆի վաճառատունը հաւաքեր են պահանջատէրերէն Քրլըճեան ու Ճըպլաքեան էֆէնտիները և Գ. Գ. Էպէօղլը, Մարիզ Վէյթուրա, Տանիէլ Անճէլ ու Զավուշօղլուն։ Գառնիկ Փանոսեան Ցակոբ Պէհրի էֆ.ի միջոցաւ, պահանջատէրերուն առաջարկեր է հարիւրին տասը տալ վեց ամիս պայմանաժամով, իսկ մնացեալ պահանջատէրերուն առնելիքները դարձեալ ձգուեր են։ Էպէօղլու որ Փանոսեանէն առնելիք ունի, անոր երաշխաւոր եղած է, ինչ որ շատ զարմանալի կ'երեւայ։»

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Մենք հասարակութիւնը այս կարգի առաջ փախաւներէ զգուշացնելու համար հետապնդած էինք Գառնիկ Փանոսի խարդախութեամբ սնանկանալու գործին, Որովհետեւ մեր գրածները զուտ նիմարութիւններ էին, և կարիքի չէր անոնց ընդդիմախօսել։ Ցիշեալ սնանկ Փանոսեանը և իրեն մեղսակից մէկ քանի արքանեակներ, ծանօթներու շրջանակի մը մէջ բոլորովին տարբեր գոյն տալ ուզած էին մեր գրութիւններուն։ Անուանսիկ լուրջ թերթի մը «միջամտ» ալ կը հարուածէ այս խարդախութիւնը և ասիկա առաջին անգամը չէ որ կը գրէ, այլ այդ գործին սկզբնաւորութենէն ի վեր։ Մայրաքաղաքիս ամբողջ թերթերը, Տաճիրէն, յունարէն և գաղղերէն, կը գրեցին այս տարօրինակ խաբեբայութիւնով, անոր համար որ եղական է ան իր տեսակին մէջ և ընթերցող հասարակութիւնը՝ զգուշացման մէկէ աւելի գասեր կրնայ առնել այս խարդախ սնանկութեան պարագաներէն։ Մենք ալ միշտ միեւնոյն նպատակով է որ կը գրենք և պիտի գրենք ալ, եթէ ուրիշ հետեւողներ ալ ունենայ, ուրիշներու սակը կորզելու համար միայն սնանկացող Գառնիկ Փանոսեան։

Մենք կը կարծենք որ լրագրութեան գործականութիւնը այս է, և ասանկ վանգաւոր խաբեբաներէ ընթերցողները զգուշացնել ու ո և է պատճառով լռել՝ մեծ յանցանք է թերթի մը համար։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

19 Նոյեմ. 1902

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	99 30
Ռուսի	(Tab. Turcs)	351——
Ռուսական.	(R. Turque D.)	27 80
Սրկիթուղի	(Lots Turcs)	118 75
Օթթ. Օթթ.	(Banque Ott.)	586 —
Տրանսվալ	(Transvaal)	124 50

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՏՊԱՐԱՆԷՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

Հայերէն թարգմանութեամբ

Կը ծախուի Պոպը Ալի Ճառատէի միջոցով և «Մանզումէ» ապարանէն կից (Վաթան) գրատան մէջ թիւ 38։

Գին 40 փարայ

Դպրոցներու համար 60 փր.

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԱՄԷՆ ԱՆՀԱՏԻ

)(48)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ՏՐԱԲԱՐ ԲՆԳԻՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՔԱՍԻՄ

ՍՏԻ ԽՈՐԵՐԻՆ ԽՕՍՔ

ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Ի. Իսկ Ստեղծողին խնամարկելու [illegible] հրեշտակներու և մարդոց [illegible] մանելն վեր է. և եթէ տասը [illegible] չի չափուիր. [illegible] Անբովանդակելիին բարերա[illegible] անճառելի է։ Որովհետեւ Մէ. [illegible] (Հայր) Որ օրհնուած է. օրհնաբան[illegible] Մէկը (Որդին) ղրկեց Երրորդ[illegible] համագոյութենէն. իսկ Նա մե[illegible], զինքը Ղրկողին կամքը հաճեցը[illegible] համար և Միւս ահաւորը (Հոգին՝) երկուքին հաւանութեանը համար մեծցնել բաղձանքով կը մաղթէ։ Իսկ մեզ նկատմամբ միեւնոյն բարիքը գործելու մասին, համաբարոյ երրորդութեան միակամութիւնը կը բացատրուի օրինակովը կենդանիին որ առանց հոգիի՝ զօրութիւն չունի, ինչպէս նաեւ բանականը՝ առանց խօսքի, փառքը՝ առանց պայծառութեան և բանի մը գոյութիւնը՝ առանց տեսնուելու։

Ապրեցնելու համար փութկո՛տ, ողորմելու մասին արթո՛ւն, ձեռք բռնելու պատրաստ. փրկելու կա՛զմ, առատաձեռնելու մասին յո՛րդ. յանախ տալու պարագային զեղուն. անբաւութեամբ լեցո՛ւն. փարթամութեամբը անպակաս. երկայնմտութեամբը ճոխ ու բարձրութեամբը անհասանելի է երեք անձանց կատարեալ և միակ Երրորդութիւնը որ օրհնուած է յաւէտ. Ամէն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՆԻՍՏը

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ երէկ առաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին Փոխանորդ Սրբազանը, Տ. Գաբրիէլ Խանճեան և Տ. Յովհաննէս Շահպազեան Ա. քահանաները, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան և Տիգրան էֆ. Տ. Նէրսէսեան։

Ժողովը, Կիլիկիոյ կաթողիկոսական Պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկոպոսի վերջին մէկ գրութենէն տեղեկացաւ թէ, Ընարողական Ժողովոյ անդամները, Պատրիարքական հեռագրին համաձայն, սկսեր են մեկնիլ Ատանայէն, իրենց տեղերը վերադառնալու համար, և թէ առաջարկութեամբ կաթողիկ. Պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկոպոսի ձեռնարկուած է Ատանայի Առաջնորդարանը նորոգելու, օրպէս զի կարելի ըլլայ արձանավայել կերպով ընդունիլ հոն Կիլիկիոյ նորընտիր Կաթողիկոսը։

—Խորհրդի Առաջն. Տեղապահ Տ. Եզնիկ վրդ. գիր մը ուղղելով յայտներ է թէ ինչ առանց ո և է պայմանի կ'ընդունի Բաղէշի Առաջնորդութեան պաշտօնը և պատրաստ է մեկնիլ իր պաշտօնատեղին՝ երբ պաշտօնական գրութիւնները հասնին իրեն։ Ժողովը գոհութեամբ լսեց Տ. Եզնիկ վ.ի այս յայտարարութիւնը և որոշեց հարկ եղած գործողութիւնները կատարել։

—Դարձեալ Տ. Եզնիկ վրդ. գիր մը ուղղելով բողոքած էր Արաբկիրի Առաջնորդ Տ. Մուշեղ վրդ.ի կողմէ իրեն դէմ եղած հրատարակութեանց համար։ Ժողովը նկատելով որ Տ. Մուշեղ վրդ.ի պաշտօն յանձնուած չէր քննել Տ. Եզնիկ վրդ.ի գործերը, այլ միայն Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ յանձնարարուած էր Արզընիէ անցած միջոցին վանքին վիճակին վրայ տեղեկութիւն հաղորդել Պատրիարքարանի, նկատելով որ ներեալ չէր հրատարակութեան տալ ու պաշտօնական շրջանակէ դուրս հանել ինչ որ Մուշեղ Վ. պէտք զգացած էր ուղղակի Պատրիարքարանին յայտագրել, նկատելով որ Պատրիարքարանը ժամանակին Արզընիի վանուց մատակարարութեան և արծաթեղինաց բեկորներու վաճառման խնդիրներուն հասու եղած և Եզնիկ վարդապետը պատասխանատուութեան ենթարկելու արարք մը չէր տեսնուած, եղած հրատարակութիւնները անտեղի համարեց։ Ժողովը այս առթիւ որոշեց որ ո և է խնդիր երբ մէկ կողմէ տեղեկագրուի Պատրիարքարան և միւս կողմէ հրատարակութեան արուի, պաշտօնական շրջանակէ դուրս ելած համարուի և ըստ այնմ նկատողութեան չառնուի Պատրիարքարանի կողմէ։

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ ուրիշ վիճակային և յարաբերական խնդիրներով։

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏը ակնակուռ լանջախաչ կրելու արտօնութիւն չնորհած է Օտեսայի եկեղեցւոյ առաջնորդ Խորատանեան Տ. Գրիգոր Ա. քհ.ին։

ՊԱԼԸՐՔԷՍԷՐի գաւառային ժողովը վերջին յայտներ է վիճակին եկեղեցական և կրթական գործերու անխնամ վիճակը որ յառաջ եկած է Առաջն. Տեղապահին բացակայութենէն։ Գաւառ. Ժողովը կը խնդրէ որ Պատրիարքարանի կողմէ քննիչ մը ղրկուի գոնէ, հարկ եղած կարգադրութիւնները ընելու Պատրիարքարանի հրահանգներուն համաձայն։

Նոյն այն Հոգին ալիքոտից
Մարմանդներան ու ոգեխառն
Հեծեծանդներան նո'ր յարելոցածը։
Սրտի խորերին խօսք առ Ադամդ

ԽԵ, ԽՕՍՔ

ԱՐԴ՝ ո՛վ կործանած ա՛նձս, բարիքի յոյսը անկէ՛ սրտիդ մէջ և երեկամունքիդ երկու մասերը՝ կրկնաշրջադար խարնուրդներուդ ցանկութեան գործարան հաւատքի գօտիով ամրացնելով, բարերար Աստուծոյ առջև խոստովանէ՝ Մարքդ անցածները՝ գործածի պէս, խորհածներդ՝ լրացուցածի պէս, չանանուածները՝ յայտնուածի պէս. սրտիդ գաղտնիքները՝ ձայնով խօսուածի պէս, ակնարկներդ՝ արդիւնաւորուած մեղքի պէս, չբրթունքներով խօսածդ՝ գործադրուած չարիքի պէս, ոտքիդ հետքերը՝ Աստուծոյ պատուէրներուն հակառակ քայլի պէս, բարկութեամբ ձեռք վերցնելդ՝ գործուած արիւնհեղութեան պէս։ Սմէնուն վրայ ծիծաղիլը՝ Աստուծոյ չնորհը կամաւ լքանելու պէս, իրաւացի կամ անիրաւ երդումները՝ իրեր գործակցութիւն խաբողին։ Ամբարտաւանութիւնը խոստովանէ՝ իրեր հին կործանիչը նախատեղծին բարձրութեան. սրտեղութիւնը՝ իրեր թերհաւատութիւն. մեղկութիւնը՝ իրեր պարտութիւնը ուժեղ զօրաւորին. կեանքի դատութեան դէմ յայտնուած արտունչները իրեր ուրացութիւն Տիրոջ մատուցուած ուխտին. անհնազանդութիւնը՝ իրեր մէկ թոռը անգութեան. ամբարտաւանութիւնը՝ — դուն բան մը չարժելով հանդերձ — իրեր մեծերու դէմ գոռոզութիւն. հպարտութիւնը՝ իրեր հլու ընտանութիւն չարիքը հնարողին (սատանայ)։ Ակամայ գործուած մեղքերը խոստովանէ՝ կամքով գործուածներուն հետ. բռնի գործուածները՝ հաճութեամբ եղածներուն հետ. ստացականները՝ քնկոններուն հետ. անօրէնութիւնները՝ խոստովանէ՝ իրեր անաստուածութիւն. պղտիկները՝ խոստովանէ՝ սատակագոյններուն և քիչերը՝ չատերուն հետ։ Իմ չպատմածներս խոստովանէ իրեր Դիտողին պատմուած. վնասակար չսեպուածները՝ իրեր Տեսնողին կողմէ մագնիսէ՝ կարծր քարի վրայ արձանագրուած մտքովս խիստ թերեւ սեպուածները իրեր ստուար ու ծանր բեռներ. ծածկուած մեղքերս անորոշ քանակութիւնը՝ իրեր հիշդ չափը պահանջուած սակին — չորս արամ ծանրութեամբ սոդէին — որ կէս ձուկի ձագին բերնէն գտնուեցաւ (Մատ. ժէ. 26). անդունդներու խորը գործուածները՝ իրեր չուտով Աստուծոյ ականջը հասածներ։ Ասոնք դիզէ՝ կուտակէ՝, կրկնակ յանձնառութեամբ դարձեալ պատմէ՝ հոս մեծ ողբուկոծով՝ չգործածներդ իրեր գործած. պարտութիւնդ խոստովանէ՝, ո՛վ վտարուած անձս, որպէս զի փոխ Տուողէն ստացածս մեղքերուդ թողութեան չնորհ. նման մեղաւորին (պռոնիկը) զոր Տէրը արդարացուց և հրաշափառ կերպով հրկնեցուց ամէն տեսակ ներքողներով կրկնելով անոր ղղումին գովեստը, փոխանակ մեղքերը պարսաւելու։

Բ. Ո՛վ մեղապարտ և յանդիմանուած անձս, խիստ խիզ խօսքերով չատ բամբասանքներ ու ազատտ ցեխեր դիզէ՝ բարդէ՝ քեզ համար։ Զարութիւնը, անօրէնութիւնը, սխալականութիւնը, (հոգեւոր) պատերազմի դաշտէն փախչիլը, զրպարտութիւնը, մոլեգնութիւնը, ամբարշտութիւնը, ապշութիւնը, թմրութիւնը, արթնութեան ժամանակի քունը, քալած տեղը մոռցիլը, օտարոտի մտածումը, պարապ խօսքը, ազատտ գործերէ հաճոյք զգալը և անոնց մէջ դեգերիլը. Աստուծոյ ատելի եղածներուն փափաքիլը. անպատկառութիւնը, անհնազանդութիւնը, կոպտութիւնը, թերութիւնը, ծուռութիւնը, թուլութիւնը, ժլատութիւնը, սանձարձակ չռայլութիւնը։ Մեծամտերը, ձիու վրնջիւնները, (ցանկական ցոյցերը), կատակերգականները (ծաղրածութիւններ), գայթակղականները (պատմութիւններն ու ընթացքները), խաբեբայականները, անտեղի քաջութիւնները, անյարմար կռիւները, օրէնքէ դուրս արիութիւնները, հոգիին խեղդումները, տարակոյսներն ու երկչոտութիւնները (բարիք գործելու մասին). անթիւ ճիլերը պարապ մտածումներու. անպատկառ խառնակեացութիւնները, գժտութիւնները, երես ծռելները, անիրաւ ատելութիւնները, դիւրաւ գրգռուած մարմաջները, փոքրերները հաչուի չառնելները, խոստումի դրժումները, ուխտերու մոռացումները, նմաններէն տարբերիլը, կեղծիքները քաղարկելը, փառամոլութեան բուռն տենչը, մեծ երեւնալու յաւակնոտութիւնը, չարութիւնը, ինքնասիրութիւնը, (հանդէսներու) նախագահելու տենչը, չարիքներու փոխարէնը հատուցանելը, չարիք ընողներու նկատմամբ գէշ խօսիլը. պարապ բաներու հետապնդելը. քառ սատանին խորամանկութեան հետեւիլը։

(Շարունակելի)

ՔԱՍԻՄԻ ՏԵՂԱՅԻՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ ՆՈՐ ՎԷՊը

ԿՆՃՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ՝

Ժողովրդային պարզ լեզուով ՔԷՕՐ ԿԱՊ ըսել է։ Այս նոր վէպը այնքան նրբին դարձուածներ ու հետաքրքրաշարժ պատկերներ ունի որ ուշադրութիւնը լարուած կը պահէ միտ ընթերցողին, որ ամէն օր պիտի հարցնէ թէ ի՞նչպէս պիտի բակուի արդեօք ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ այս

ԿՆՃՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ՝

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Առեւտրական և ընկերական չբրջանակներու մէջ հանրածանօթ անձնաւորութեան մը՝ Մկրտիչ էֆ. Մանուկեանի, Օր. Ֆօժէնի Արագեանի հետ նշանուելու հանդէսը՝ շաբաթ իրիկուն տեղի ունեցաւ Գատրգեղ՝ Արագեանց ընակարանին մէջ, ընտրեալ բազմութեան մը ներկայութեանը՝ ազգականներէ ու բարեկամներէ բաղկացած։ Մկրտիչ էֆ, Մանուկեան, այնչափ ազնիւ, այնչափ յարգուած անձնաւորութիւն մ'է, որ անոր այս ուրախաւէտ նշանախօսութիւնը ո՛չ միայն ազգականներուն ու բարեկամներուն խնդութիւն պիտի առթէ, այլ նաեւ բոլոր զինք ճանչցողներուն։ Իսկ Օր. Ֆօժէնի՝ քրոջը աղջիկը Միհրան էֆ. Սէթեանի՝ խնամեալ դասատարակութեամբ օժտուած օրիորդ մ'է որ ապահովապէս պիտի կրնայ ընտանեկան պիպար բոյն մը կազմել. ու ամուսնական կեանքին մէջ փայլեցնել իր անսպասելի ձիրքերը։

«Մանզումէ»ն իր խնդակցութիւնը կը յայտնէ այս ուրախաւէտ խնամութեան առթիւ։

Տէր և Տիկին Գրիգոր էֆ. Էրմէնեան իրենց խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն այն ամէն ազգականներու և բարեկամներու, որոնք վաղամեռիկ Գէորգ Էրմէնեանի յուղարկաւորութեան հանդէսին ներկայ գտնուելով, իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Վսեմ. Սարգիս էֆ. Թաշճեան, իր դստեր Ազն. Օր. Սիրանոյշի ընդ Ազն. Արմենակ էֆ. Գ. Թօփալեանի ամուսնութեան առթիւ բարեհաճած է 10 օսմ. ոսկի նուիրել Հիւանդանոցիս, որոյ համար Հոգաբարձութիւնս կը փութայ իր չնորհակալիքը, ինչպէս նաեւ այս առթիւ իր խնդակցութիւնը յայտնել Նորին Վսեմութեան։

Ն. Կ. Պէրպէրեանի ՏԱՐԵՑՈՑԸ

Տես Դ. երես

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ» ամէն առաւօտ պատրաստ կը գտնուի եկեղեցւոյ դիմաց Զալուֆեան էֆ.ի դեղարանը, որ մեր զրծակալութիւնը ստանձնած ըլլալով, ա՞նոնք որ կը փափաքին թերթիս բաժանորդագրուիլ, կրնան նաեւ հոն դիմել, ու ստանալ ընկալագիրները։

Կարդալ Դ. երես ՄԷՐՃԱՆՈՑ վաճառատան ռուս. լասթիկի ազդը։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ռում ամուն ագչ. գաբ.	29—38
» » էն եիւքսէք	30—07½
» » էն աշաղը	30—04½
Բուսնէլի չբմէն. ագչ. գքնա.	115—50
» » էն եիւքսէք	117—12½
» » էն աշաղը	116—25

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ագսիոնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	5—55
Ժուխանա	1—35
Օպլիկասիոն Թրամվայ	498—
Ասիւրանս	3—82
Գորբորասիոն	0—07
Գումմէրճալ	0—09
Բրէսի Ֆոնսիէ Էմիրսիէն	262—
Լորիսմ	78—
Պանգ Նասիոնալ ալ Կրեդ	417—
Թրանսվալ	120—
Բրնթիրմ Թանվիլաթը	489—
Անսաալը չբմ ագսիոնը	11—42

ԱԳՕՂԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրաը 100 ղչ. ասն	ղչ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—01
Մէթալիք	102—25
Ինկիլիզ լիրաը	110—02
Ֆրանսզ ալթունը	87—19
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—61

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 18 Նոյեմբեր

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրաը	93—12
Օսմ. էհամը գաբանաը	27—63
» » Բ	54—25
« » Գ	30—63
Օսմանլը Պանգասը	13—37
Մբարբ Տուլ. մութթահէ աէ	107—25
Պուլկար իսթիգրազը	93—
Դամպիս Բարիզ 3 այ վասէ	25—33¾
Թրանսվասալ	4—93
Շարթրէթ	4—

Պէրլին 18 Նոյեմ.

Բուսմէլի չբմէնարֆ. (մարգ)	120—20
Լօնտրա իւզերինէ գասպիս	20—265

—

Վիէննա 18 Նոյեմ.

Լօնտրա իւզերինէ գասպիս	239—20
Բուսմէլի չբմէնարֆէրի ֆր.	112—
Օսմանլը Բէժի ագսիոնը	327—

—

Բարիզ 18 Նոյեմ.

Ֆրնս էսհ. 3%ֆր.	99—45
Եէնի Օսմ. էհամը գաբանաը	27—97
Բուսմէլի չբմէնարֆէրի	119—50
Իթալիա էհամը	103—40
Բուիորիթէ Թիւրք	591
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթթման	556—
Սբանեալ	85—10
Թրանսվալ	122—50
Էմիրսիէն իւնիֆիէ	108—20
Զարթրէթ	81—

ԳԱՄԳԻՕ

Լօնտրա	108—75
Բարիզ 3 այ վասէլի	23—10
Ֆիորէն Մանսա	21—82

ՅԱՆՁՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖԵՐԻԳԱՍԸ (110)

ՄԻԽԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ
ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ՇԱՐԼ ՏԷ ՊՕՆՎԻԼ

Գարիլէրիմիզի մարքի Շարլ տը Պոնվիլին խանէսինէ իսալ իսէլիմ. պու խանէ քի մարքինին ահրպպասը էօյրէնմէք իչուն պէյհուատ չէլըշմըշլար իսի։

Մ. տը Պոնվիլէ նէ՞վագրթ իգամէթկեահրնան սիւալ օլունսա հապա էլ իճապ սիքութ իսիպ, եսիստ արաեա պաշգա լագբրը գաթմազը ատէթ իթթիհազ իթմիշի։

Զունքի կէնճ վէ ՝նէղաքէթլի օլան ահրպպասընա հանկի մահէլտէ իգամէթ իթմէքտէ օլտուղունը սէօյլեէմէզ իսի մարքի էգէնտի հիսապսըզ ագարէթ սահիպի օլտուղունը հէր քէսէ եսեուպ տէօքմէքտէն իւշէնմէտիսի հալտէ ասըլզատի օթեւէրինէն Գավէ սօգաղընտա եանի կալթ Տօր մահալլէսինտէ ֆէնա տէօշէլի պիր ուֆագ օտատա մուգիմ իսի։

Մ. տը Շարլ իլէ Պօվար պիրպիրլէրինէն այրըլըրլար իքէն եանի կիսնին եարբսընա տօղրու մարքի Շարլ տը Պոնվիլ պին եէրտէն ատլիքլերի վէ իւզէրինի անճագ էօրթէպիլիր պիր եօրգան էօրթմիւշ օլուպ, քէղալիք ալթմըշ՝ատլիեէ պիրտէն պիր եամա վուրուլմուշ օլտուղը հալտէ եինէ ատլիքլերին քէսրեթի ճիհեթիլէ եամա իլէ պաշա չէգըլմաեուպ հալիյէ պըրագըլմըզ վէ ղաեէթլէ քիրլի պիր չիլթէ իւզէրինտէ հէնուզ եաթմազտա իսի։ Օտանըն մէֆրուշաթընա կէլինճէ, վար եախսա հիչ եօգ ատէսէ տահա տօղրու սէօյլէմիշ օլուրուզ։ Հասըրլարը ատօքիլմիւշ իքի ատէտ սանտալեա, պիր թահթա մասա, տիվարընը ուզունլուզունա ուզանմըշ գօճա պիր բաֆ, վէ աթէչտէն հէման մահրում օլան պիր օճաղընը իւզէրինտէ էսքի վէ գէրբզ պիր չանագ օլուպ, օնուն եանընտա տա գուլբու գէրբլմըշ պիր սու գապը պուլունմազտա իսի։

Պիր ազ տահա ուզազտա գէրբզ պիր մասա իւզէրինտէ էվրագ իլէ տահա պտչգա քեաղրտլար վէ սահրէ պուլունմազտա իսի։

Ինչթէ պու նազիք վէ պունլարընը իչինտէ պուլունմազտա օլան պազը գէյմէթլի էչեա ակէր ղաեէթ բիս վէ գէրբզ ՝էչեանընը իչինտէ բէք թօնֆի պիր մանգարա քեսպ իթմէքտէ իսի։

Էյ պու ատէմ պէօյլէ պիր մահէլտէ նիչո՞ւն իգամէթ իսիեօր իսի,

Էկեր թէատուրֆէն պիր մէրգալը ատէմ պու մահէլէ կէլմիշ օլսա իսի պու սիւալի մութլագա սօրաճագը։ Զունքի օճաղընը մէրմէր թաշ իւզէրինէ ատ պիր եըղընն ֆրանսըզ՝ալթունը տէօքիւմիւշ օլուպ, եանընտա սա կիւզէլ պիր ատֆթեր իչինտէ մավի ըէնկլի պանգա գաեիմէլերի պուլունմազտա իսի։

Լաքին պու ունէ գաստար մարքինին օտասընա աչգտան քիմսէ կիրմէշի. Շարլ իսէ էսկի մահուտ եաթաղընընն իչինտէ պաշընը տիրսէեինտէ տահամըշ օլտուղը հալտէ ղաեէթլէ ատրին պիր թէֆթէքքիւրէ տալմըշ օլուպ պու ունտէ տօսթու օլան Մագսիմին հաքիմի հուզուրունա չըգաճաղընը տիւշինտիւեի չիւկէսիզ իսի, գաբուրընն ուրուլուշը մէրգուսմընն ճէրեանը թէֆթէքքիւրինի գաթթ իսիտ։

Շարլ պիր քէրրէ տիթրէեուպ եաթաղընընն իչինտէ գալգտը օթուրաը,

Ամապտ պունընխանէսինէ քիմ կէլէպիլիր։

Գաբուեա պիր իքինճի տարպէ ատահա ուրուլմասըլա, տէլիգանը պիր քէրրէ սըրբեեուպ բանթալօնունը կիսեէրէք գաբուեը աչմաղա գօչտը։

—Վա՛յ, սէնմիսին, պու վագբ՞թ։

—Էվվէթ պէն իմ, հէվատիս կէթիրտիմ. հէր նէ գաստար պու հէվատիս սիզէ ֆէնա կէօրիւնէճէք իսէ տէ, պէնիմ էֆքեարըմմա մէնֆաաթը մուճիպ օլապիլիր։

Շարլ մէրգալ իլէ.

—Նէ՞ տիր։

—Տօսթունուզ Մագսիմին սէրպէսթիեթի տիւն իսատ օլունտը։

Մարքի խըզլա.

—Նէ՞ սէօյլէեօրսունըզ։

—Տօղրու սէօյլէեօրում։

—Լաքին պու Միւմքինսիզ տիր։

—Էվվէթ էօյլէ կէօրիւնիւեօր. իսի, սա...

—Էյ նա՞սըլ օլտու սէօյլէեինիզ։

—Նէ՞ սէօյլէեէիմ ճանըմ, ատէթա միսսթանթրգ մէնը մուհաքքէմ գարանմամսինի վէրմիշ, վէսսալամ։

—Լաքին օ հալտէ...

—Ագբլը տավրանմալը։

—Մահվ օլտուգ։

—Բարաօն, մահվ օլտուընը վէ եախսա իէթիեաթը տավրանմագ իչուն պու խաթրրա կէլմէզ խապէրի վիրմէեէ իսիմ մահվ օլտճագտընը զվ...

—Լաքին նասը լ...պիլի՞րմիսինիզ... պու մէնը մուհաքքէմ գարարնա /էսի նիչո՞ւն վէ նա՞սըլ իհտա օլունտը, նէ՞ օլմուշ։

—Պէն սիզին կիպի վազիֆէսիզ տավրանմաեուպ. մասլահաթը կիւզէրանընա տըզգաթ իթմէքտէ իսիմ, օ մատամ Մարօնը գաչրտըզմըզտա պիր աէլիքիք իթմիք քի հիչ սօրմա, օղլունընն խէլաբանա օ գաստը սէպէպ օլմուշտըր, պունուն իչուն նէ սուրէթլէ հարէքէթ իթտիեինի պիլմէմ, ամա օնուն պաշընընն ալթընտան օլտուղունա մութէմինիմ. տօսթունուզ Մագսիմին տիւն ատէմի ճիւրմի Մ. Բէրնօլէն թարֆընտան թանըլմըշ տըր, պու ատէմ չիւպհէսիզ տսըլ գաթիլի պուլմագ իչուն մութլագա թէհարրիեաթա պաշլամըշ տըր։

—Տիւշինմէլիեիզ։

(Տէվամ)

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՏԵՂԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գնդ. Տօքթ. Աղէքսանդր պէյ Ա. րապեան, այս անգամ իր բնակութիւնը հաստատած է Բերա, Թարլա Պաշի թիւ 121, ուր կը գտնուի ամէն օր, առաւօտ և երեկոյ, իսկ կէս օրուան միջոցները, ուրբաթ և կիրակի զատ, կը գտնուի Պահէֆ-Գաբու, Մինասեան դեղարանը։ 8—8

ԹԱԼԻՄԻ ԳՐԱԹ

Սոյն ընթերցարանին նիւթերը յոյժ խնամօք ընտրուած են, թուղթն ու տպագրութիւնը խիստ մաքուր, գինը դիւրամատչելի և լեզուն սահուն է։ Տղոց դիւրըմբռնելի ընելու համար պէտք եղած տեղերը ձայնանիշեր (հարքէ) դրուած են։ Ο, ..., Ю և Ъ հնչումն ունեցող «վավ» գրին, ինչպէս նաև երբեմն «տալ» գրի հնչումը ուղղ «Թ» տառին համար յատուկ նիշեր հնարուած են, որպէս զի աշակերտք դիւրին կերպով և ճշդութեամբ կարենան արտասանել։ Գործածութիւնը ստիպողական եղած գիտական և գրական բառերուն ու յատուկ անուանց համար իւրաքանչիւր էջին տակ բառարան մը գետեղուած է։ Դասերն աշակերտաց մտքին մէջ տպաւորուած ըլլուն հասնելու համար ալ ուսուցչաց կողմէ հարցումներ պատրաստուած է։ Վերջապէս թուրքերէն լեզուն սորվելու համար ամէն մասամբ յարմար գործ ըլլալն, Իսլամ և ոչ-Իսլամ դպրոցները մուտքագրած և 31րդ տպագրութեան արժանացած է։

Ա. մաս տպագիր	(Նիւէխս)	2½
Բ. »	» »	2½
Գ. »	» »	4
Ա. »	ձեռագիրով (ըզգա)	4

Մեծաքանակ գնողներուն զեղչ կ'ըլլայ, կը գտնուի հայ և օտար լեզուի գիրք ծախող գրավաճառաց քով։

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒԺՈՒՄԻՍԻ
1900

ԱՄԵՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԵԾԱՅՈՒՐ ՏԻՔԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

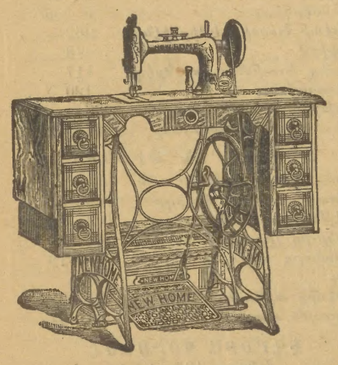

Մէգքիւր Սէրկիի Ումումիսինտէ միւքեաֆաթընը, HORS CONCOUR ըէգապէթպիլ գազանմըշ տըր։

Էն ուֆագ թէֆէրրուաթընա գաստար էմալընտա թէվէֆֆիւգ իսէր։

Թիւրքիա իչիւն եէկեանէ անէեթասը ԱՄԷՏԻՕ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլտա, Պահէ Գարաւսընտա, Համիտիյէ ճատտէսի, Նօ. 7 Թրամուէյ խաթթը իւզէրինտէ։ ՇԻՄՊԷԼԷՐ Իզմիթտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սարէ։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎԱՒՈՒ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵՑԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ
Գրասենեակ Հանօթուլը խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56
ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.—
35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանևհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանագրումն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

ՏԻՐԻՆԿ
ՊԻՇՄԷԷԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ
ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 էքսբոզսիսիոնտա 23 միտալեա իլէ 16 պէօյիւք միւքեաֆաթա նախլ օլմուշ տըր։

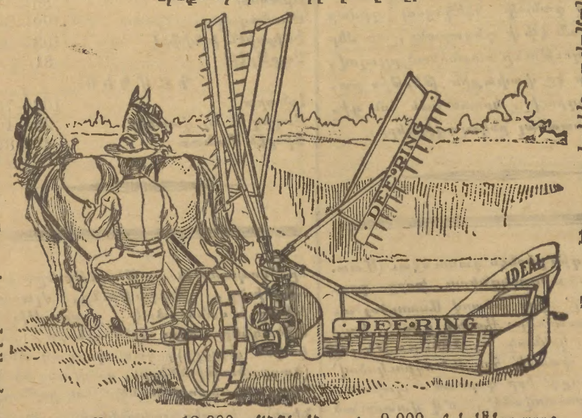

Եուլնուշ Ադբիէսա 12,000 ֆրանկէն դուշ 9,000 ֆրանկէն։ Տէտալ մասնաւորապէս ուրիշ մեքենաներու մասին։

1904

Իչթէ եէնի պիր սարբա տուխուլ էյլէթիք։ Միրուր իսէն զէման՝ չիմտի եիւզ սէնէլի կէչմիշ, պինաէն ալէյհ վուգուաթը թարիխիէէ սըրասընա գայտ օլունմուշ տըր։ պու տէվրին թէրագգիսաթը՝ ալէլ ումում չաեանը հայրէթ պիր տէրէճէտէ տիր։ 1858 սէնէսինտէ «Մարշ» նամ թըրան մաքինասընին իճարնտան պէրու պու անէ ատկին սանսաթը մուհիմմէի մէզպուրէտէ կէրէք Ամէրիգատա վէ կերէք տիւնեանին հէր պիր թարաֆընտա էն միհիմմ պիր մէվզը թումմուշ օլան ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ զումբանիսաը օլուպ, իմալ էյլէտիեի մաքինալարը սաթուն պանլարին հատտ ու հիսապը եօգ տըր։

Իսթէեէնլէրէ գաթալով տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէգքիւր տէֆթէրտէ պիչմէէ մախսուս

«Իտեալ Տիրինկ» նամ տէմէթ իթմէ «Իտեալ Տիրինկ» նամ Թըրքան
» » » օրագ պիչմէ » » » Թըրմըզ

կիպի միւսթէլիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարըմըզին ըէմէրի մէվճուտ վէ իչպու մաքինալար՝ միւպալաղասը վէ ճիատի սուրէթտէ թարաֆըմըզտան թարիֆ իտիլմիշ տըր։

Պու մաքինալարին եէկեանէ տէօզիթսը՝ Տէրսէաաէթտէ կալաթատա Գէորգ պէյ խանընտա 1, 2, 3 Ն՝ լը մաղազալարտա, Մ. Սիանէյ Նովէլ վէ գումբանիասը տըր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ
ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
43 Պատկերներով զարդարուած

Կը պարունակէ
ՔԱՍԻՄի սրամիտ յօդուածները մեր ընտանեկան բարքերու վրայ,
Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆի ամէնէն սիրուն ոտանաւորներէն մէկ քանին,
Մ. ԳԱԼԷՆՏԷՐԵԱՆի Ակնցիի նոր թիւերը. Մարրիտեա բանայրի պատմութիւնը՝ Ակնցիներու բերնէ եղած, եւ թէ այդ տոհմակիցները ինչպէս կը մեկնեն ճեռագիրը, ֆօնօկրաֆը, եէլեէտրականութիւնը, եւլն։

Եւրոպական բոլոր Վէհապետներու եւ Վէհապետուհիներու պատկերներն ու անոնց իրարու հետ ունեցած ընտանեկան կապերը։

Նաեւ զուարճալիքներ, առածներ, վէպեր, օգտակար գիտելիքներ, եւլն։
Գին 5 դահեկան || Թղթատարով 6 դահկ.
ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ՊԱՊ-ԱԼԻ ՃԱՏԷՍԻ 38

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորսնցուցած է մասնոյն ֆոսֆորը, տեսակն ակարութեանց կ'ենթարկուի։ Ասիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կոտրին, ամբողջ մարմնայն և գլխաւորաբար ուղեղին ալ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը որոփէ և դեռ այս կարգը շատ մը անգամութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը ՝սորհէին, այս տարի Բարիզի տաքսակարգ քիմիագէտ Պիլեօն՝ Օ վՕ էլէյիթին Պիլեօն անուամբ դեղ մը հրատարեց որ կորսուած այժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը-ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ այժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ վՕ էլէսիթին Պիլեօն Ô vo-lécithine Billon առնեն։ Օ վՕ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է չաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիին և՝ը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՐԻԷՔՆԱՍԸ
ՊԷՕՅԻՒԲ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷՐՕԶԻԹՕՍԸ

Սթանպօլտա Սուլթան Համմամընտա Թօքալեան խանընտա Ն՝ 24

Էլպիսէ մաղազալարը միանընտա էն էսկի վէ էն զիեատ էմնիյէթլի վէ չէօհրէթլի օլան Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընն էսկի նամ վէ չէօհրէթի վէ իւնվան վէ մէքեանը սալա թէպտիլ օլունմամըշ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Էրմէնեան պիր գաթ տահա ինգիլպա վէ ինթիզամը իտարէի խթիթքալ իլէ միւթէխիր տիր։

Թօքալեան խանընտաքի մաղազա միւտտասիսէմէրինտէն պազըլարընն օ ճիվարտա մուխթէլիֆ խսիմէր իլն միւճէտտէն այմըշ օլտուգլարը էլէ պիսէ մաղազալարընն՝ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ ասլա վէ գաթան իչթիրաք վէ միանա սիպէթ վէ իրթիպալարը օլմասընընան, միհթէրէմ միւշթերիլերիմիզին իլգիալ օլունմաեարագ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւրաճաաթ իթմէլերի թավսիեէ վէ իլան օլունսուր։

ՖԻԵԼԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ՀԱՅ ՄՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՄՆԻՐԻ
ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԷԼԸՃՃԵՈՆ
Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

ԱՊԱՌԻԿ
ՄԻ ՈՒԶԷԲ
ԶՊԻՏԻ
ՏԱՄ
ԱՊԱՌԻԿ
ԶՊԻՏԻ ՏԱՄ

Ճամբորդներու համար	5 %	զեղչ
Ամուրիներու »	10 %	»
Աղջիկներու »	50 %	«

ԶՈՐՍ ԱՆԴԱՄ ԿԱՐԳՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ԶՐԻ

ՏՔԹ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺՇԿ ՄՈՐԹԻ, ԳԱՂՂԻԿԱՆ ԱԽՏԻ, ԱՑՐԵՐՈՒ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒՆ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բժշկալ բժիշկը, որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գասթէմունիի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնչափ տարածուած են, և որ 5 տարիի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, և գործնական փորձեր բրած է և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա Պէյօիւք Բարմագ գաբու թիւ 10 տունը, և կէս օրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պոլիս, Պաղչէ գափու պահականոցին դիմացը, Բիւյիւք-քեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան ատոնք։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 100—12

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Ըստ նորագոյն վիճակագրաց
Աշխատասիրութիւն
ՏԻԳՐԱՆ Ց. ՊՕՉԱՃԵԱՆԻ
Դին 4 դրուշ
Զեղչ 40 % դպրոցներու համար
Բազմերախտ ուսուցիչ Տիգրան էֆ. Պօղաճեանի սոյն աշխարհագրութիւնը, որ նախակրթարաններու համար խնամով պատրաստուած գործ մ'է, 208 երեսներէ բաղկացած, պատկերազարդ, կը պարունակէ պատմական, առեւտրական, վիճակագրական չափական տեղեկութիւններ, արժանի ամէն վարժարանաց տնօրէններու ուշադրութեան։

Գեւառային դպրոցներու համար 40 % զեղչէն զատ 10 % բացառիկ զեղչ մըն ալ կայ, 50 օրինակներու համար։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս Գոճաման օղլու խան, Բիւլանդ Մ. Պոզաճեանի քով։

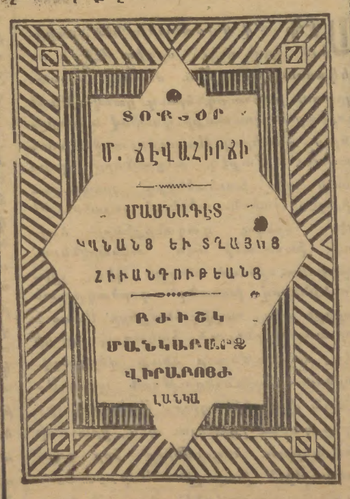

ՀԱԳԻԳԻ ԻԿՕ ՔԷՕՇԷ ՄԱՐԳԱԼԸ ՌՈՒՍ ԼԱՍԹԻՔ ԻԹԹԻՐԱՍԸՆԱ ՏԸԳԱԼԸ

Մէթանէթ վէ նէֆասէթի ումումն թահթը թէչլիմինտէ պուլունան հագիգի Ռուս լասթիքլերինէ կէօսթէրիլէն բաղպէթ հասէպիլէ բիացամըզա պիր չօգ թագլիալէր կէթիրիլմիշ, վէ պազը տիւքքանընը՝ միւշթերիլերին ճէնլէթինէն խսթիֆատէ իտերէք պա թագլիա մալլարը հագիգի Ռուս լասթիքի տէյու օ ֆիյաթլա սաթմազտա պուլունմուշլար տըր։ Պինանէյէն հագիգի Ռուս լասթիգլերինին տըչ թարաֆընտաքի ալէմաթա, խուսուսիկի իչինտէ (1860) թարիխիյէ՝Բուսա օ լարագ ՍԷՆ ԲԷԹԷՐՍԳՈՒՐԿ քէլիմէի մուհարրեր օլան իւչ քէօչէ մարգայա էհալիի քիրամը նազարը տըգգաթընը ճէլպ էլէր վէ հագիգի Ռուս լասթիլերինին թագլիալէրտէն ֆարկը պալըմը պու նօգթա օլտուղը իչուն սաթըմըլարտան պու իւչ քէօչէ մարգանը սօրուլմասընը պէտան իտերիմ։

Պիլումում մէմալիքը Օսմանիկի իչուն եէկեանէ վէքիլ
ԷՄ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՑ
24—14

Լ'ԻԻՆԻՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷՂՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՆ
Բարիսէ Բլաս Վանսօմտա, 9 Նօմէրօլու տարէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒ ՇԻՐԱՔԻՐ
Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագպուզաթը 21,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գրմէթի 19,000,000 »

ԷՕՄՐ ՇԻՐԱՔԻՐ
Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐԱՔԻԹ զաեէթ միւսաիտ չէրտիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իսէր։
ԷՕՄԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւսթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվալին։
ֆիեաթլա էօմիր սիկուրթա իսէր։
ՇԻՐԱՔԻԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպոլ Ալաճանը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշրսընատա տըր։

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ԹԱՐԻԽԸ ԹԷԷՍԻՍԻ 1863
ԱՆՈՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ
ԹԷՄԱՄԸ ԻԼԷ ԱԽԶ ՕԼՈՒՆԱՆ
ՍԷՐՄԱԵԷՍԻ 250,000,000 ՖՐԱՆԳ

Մէրքէզը իտարէխանէլէրտէ պիլճիւմէկ մուամէլաթը սարրաֆիյէ իճրա օլունուր։ Կալաթատաքի իտարէխանէսինտէ մէթանէթի վէ պէտելը իճարէնին աղլըզը իլէ հէր տիւրլիւ բէգապէթլէրէ թէֆէվվիւգ իտէէք սուրէթտէ խուսուսի գասա տարէրէսի մէվճուտ տըր։

Կալաթատաքի իտարէխանէսի իլէ Պէյ Օղլու չիւպէսինտէ պանգա իլէ մուամէլէսի օլտուղունու միւսպիթ էվրագը հաիզ օլանպարա մախսուս սաօնլար մէվճուտ տըր։

Սթանպոլ չիւպհէսի՝ էմթէա իւզէրինէ բարա իգրազ վէ Սիրքէճիտքի խուսուսի տէրօսընա էմանէթի սուրէթի իլէ իմթէա գաապուլ իտէր։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ
ՕՐԱՑՈՅՑ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
1903

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆԻ սոյն ԸՆԴԱՐԱՆԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑը, որ երկարամեայ կոնտաւոր հրատարակութեամբ հասուն համբաւ մը ունի, յատակիպ տարուան համար ի լոյս ընծայուած է՝ տ՝ատ աւելի ճոխ բովանդակութեամբ մը որ ամէն կարգի ընթերցողներու համար օգտակար ու շահեկան կը դարձնէ զայն։ Գին 3 դրս.

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑԻՆ ՀԱՄԱՌՕՏն ալ հրատարակուած է վիճակագրական կարեւոր ծանօթութիւններով։ Գին 1 դրս.

Վաճառման կեդրոնատեղի, Ց. ՄԱՍՏ. ԹԷՈՍԵԱՆ Թղթավաճառանոցը, Ֆինճանճըլար եօգուշը, Կ. Պոլիս։

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԸ ՀԱՄԱՐ
կը փնտռուի գործունեայ «բլասիէ» վարժ գրագիր մը, և բանիրուն պառանի մը։ Դիմել «Մանզումէ»ի խմբագրութեան։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ